

Poštnina plačana pri
pošti 1317 Sodražica

Suhorobar

120/ XXI, september – oktober 2019

ŠO DRA
ŽICA
1220 - 2020
100 LET

Glasilo občine Sodražica

Ob pričetku praznovanja 800-letnice prve pisne omembe Sodražice in v počastitev občinskega praznika Občine Sodražica vas

v petek, 25. oktobra 2019, ob 19. uri

vabimo na

SLOVESNO PRIREDITEV

v Športno dvorano Sodražica,
kjer bomo podelili občinska priznanja in nagrado za leto 2019.

Večer bodo obogatili:

**Oktet Gallus Ribnica, Simfonični orkester Glasbene šole Ribnica,
Tamburaški orkester Sodražica,
učenci OŠ Sodražica pod vodstvom Mojce Šilc**

in

Ansambel Franca Miheliča.

Vabljeni.

Župan Občine Sodražica
mag. Blaž Milavec

KONEC JE VÉLIKE VOJNE

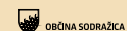

Muzej Ribnica in Občina Sodražica
vas vljudno vabita
na odprtje razstave, ki bo v četrtek,
14. novembra 2019, ob 18. uri
v avli OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica.

V zadnjih letih so po Sloveniji in tudi po svetu potekale številne prireditve z namenom obeleženja spomina na prvo svetovno vojno, s postavitvijo razstave se bomo spomnili na ta čas poklonili tudi v Sodražici.

POKRAJINSKI MUZEJ KOČEVJE

KLUB HARMONIKARJEV URŠKA IN OBČINA SODRAŽICA

vas v počastitev občinskega
praznika vabita na

17. revijo domačih ansamblov,

ki bo v **nedeljo, 27. oktobra 2019,**
ob 17. uri v Športni dvorani Sodražica.

Nastopili bodo:

1. ANSAMBEL MEH EKSPRES
2. ANSAMBEL UGIB
3. ANSAMBEL PONOS
4. PARTY BUAM
5. MLADI BELOKRANJCI
6. ANSAMBEL TOMAŽA ROTA
7. ANSAMBEL MLADI POMURCI
8. ANSAMBEL BORŠT
9. KLUB HARMONIKARJEV »URŠKA«

Prireditev bo vodil Marko Modrej.

VLJUDNO VABLJENI!

VSEBINA

- 4 ŽUPANOVA STRAN**
Visoki jubilej našega kraja
- 5 AKTUALNO**
Sklepi seje OS
Projekt Prostofer
Tanko o sanaciji bank
- 10 ZNAMENITI SODRAŽANI**
- 12 NAŠI ODNOSI**
Izbiram svoj odziv
- 13 ŠOLA**
Spet smo tu
- 14 DRUŠTVO UPOKOJENCEV**
Praznik jubilentov
Anton Govže in Ivan Šega
- 16 NAŠE ZDRAVJE**
Zdravila in starejši
Prehod v jesen
- 18 KUHAJMO SKUPAJ**
Darovi jeseni
- 19 ŠPORT**
Dejavnosti Extrema
Poletje KMN
- 22 RAZPRAVLJAMO**
Mihič o Ogenjci
Šega o turizmu
- 25 OD TU IN TAM**
Ognjišče na obisku
V Smrekovcu
Borutu Trohi
- 30 NOVIČKE IZ KNJIŽNICE**

Foto na naslovnici: arhiv Občine Sodražica, Sodraški trg nekoč

NASLEDNJI SUHOROBAR

Rok za oddajo gradiva je **20. november 2019**. Gradivo, predloge in vprašanja nam lahko pošljete na naslov: **suhorobar@gmail.com**
Vabljeni k soustvarjanju našega skupnega glasila!

SIMBOL 800-LETNICE SODRAŽICE KAKO JE NASTAL IN KAJ PREDSTAVLJA?

PIŠE: MATEJA LEBAN, OBLIKOVALKA VIZUALNIH SPOROČIL

V letu 2020 občina Sodražica praznuje 800 let od prve omembe imena v zgodovinskih virih in v ta namen sem oblikovala poseben znak – logotip, ki bo spremljal Sodražico ob njenem praznovanju v letu 2020. V čast mi je in ponosna sem, da je prav meni pripadla ta naloga. Pri oblikovanju sem razmišljala o današnji Sodražici in njeni viziji, hkrati pa sem se oprla na tradicijo. In kaj je lahko bolj tradicionalno kot prav izdelovanje suhe robe? V logotipu ni prostora, da bi v njem združila raznolike izdelke, ki so jih prebivalci trga Sodražica in njegovega zaledja izdelovali in prodajali okoli po svetu, zato sem se osredotočila na vitro. Vitra se mi zdi najbolj poveden simbol suhe robe, a hkrati simbol, ki povezuje. Povezuje izdelke suhe robe, sodobno Sodražico s preteklostjo, hkrati pa povezuje ljudi. In prav ljudje so tisti, ki dajejo kraju barve, prave barve. Tisti, ki kraj pozlatijo in plemenitijo. Tisti, zaradi katerih Sodražica obstaja že 800 let. Vse te misli sem združila v simbol, ki bo spremljal Sodražico prihodnje leto. Naj bo slovesno.

NADOMESTNE VOLITVE V OBČINSKI SVET

Občinska volilna komisija je na podlagi prvega odstavka 32. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo; 45/08, 83/12 in 68/17) na svoji 1. redni seji dne 3. 10. 2019 sprejela Sklep o razpisu nadomestnih volitev v Občinski svet Občine Sodražica.

Nadomestne volitve se bodo izvedle za enega člana Občinskega sveta Občine Sodražica v volilni enoti 7, ki obsega naselja:

**Zamostec, Preska, Sinovica, in sicer
v nedeljo, 8. decembra 2019.**

Za dan razpisa volitev, s katerim začnejo teči roki za volilna opravila, se šteje torek, 8. oktober 2019. Za izvedbo nadomestnih volitev skrbi Občinska volilna komisija Občine Sodražica. Sklep je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletni strani Občine Sodražica. Obvestila in ostale informacije o nadomestnih volitvah bodo objavljeni na www.sodrazica.si.

Predsednica OVK
Maruša Pakiž Arko I.r

Občina Sodražica

vabi na predavanje dr. Huberta Potočnika
z naslovom **O medvedu in medvedih v Sloveniji**.

Predavanje bo **v petek, 8. novembra 2019**,
ob **18. uri v dvorani Gasilskega doma Sodražica**.

Vabljeni!

NAŠIH 800 LET

PIŠE: BLAŽ MILAVEC, ŽUPAN

»Nos Engelbertus de Owersperch dedimus fevdum Stoidrasicz villam quae iacet in Weinicz scilicet in dominio nostro in Rewenicz ... anno MCCXX«

(Prva pisna omemba Sodražice in Vinic ter tudi Ribnice iz leta 1220)

Sodražica, vas na Dolenjskem, podobna mnogim drugim v svoji okolici. A vendar po nečem izstopa. Leta 2020 praznuje častitljivo starost – 800-letnico prve omembe v pisnih virih.¹ Kot je omenjena v listini, ki jo je 7. aprila leta 1220 v svojem gradu Turjak izstavil Engelber Turjaški.² To je edina ohranjena originalna listina starega rodu gospodov Turjaških, ki je izumrl sredi 13. stoletja.

Tako svoj prispevek o prvi pisni omembi Sodražice v svojem delu z naslovom Stoidrasicz villa – Sodražica in ribniška pokrajina od 12. do 16. stoletja začel eden od avtorjev, dr. Miha Kosi. Občina Sodražica se je namreč že pred nekaj leti na pobudo mag. Ludvika Miheliča odločila, da pristopi k pripravi strokovno-znanstvene knjige oz. monografije o Sodražici v okviru obeležitve 800-letnice prve pisne omembe. Leta 2016 je bil ustanovljen uredniški odbor, ki ga vodi ravno mag. Ludvik Mihelič, sestavlja pa ga še osem drugih članic in članov: Cvetka Vesel, Angelca Pucelj, Polona Grm Rigler, Marina Gradišnik, Petra Marn, Janez Mihelič, Andrej Pogorelec in Blaž Milavec. Še veliko drugih pa sodeluje zraven kot avtorji pri posameznih temah, sodelavci pri pridobivanju in pripravi tekstualnega in slikovnega gradiva itd. Knjiga naj bi izšla marca naslednje leto.

Poleg izdaje monografije o Sodražici želimo ta visoki jubilej počastiti še z drugimi priložnostnimi prireditvami in dogodki. Začetek praznovanja pričenjamo z letošnjo proslavo ob občinskem prazniku, nato nadaljujemo skozi leto s posameznimi dogodki do zaključka v naslednjem letu z občinskim praznovanjem konec oktobra 2020. Med vsemi naj posebej izpostavim predstavitev knjige, ki bo marca, ter akademijo ob 800-letnici Sodražice, ki naj bi bila predvidoma sredi aprila prihodnje leto. Več o tem naslednjič, ko bo program v celoti pripravljen in potrjen. Poleg tega ostaja vabilo vsem društvom, skupinam in posameznikom, da v naslednjem letu svoje dogodke obogatijo tudi z obeležitvijo tega jubileja. Na to vabilo smo že do sedaj prejeli lep odziv, a ostaja aktualno še naprej.

Prav je, da se ob takšnih mejnikih zavemo svojih korenin in zgodovine ne le o samih začetkih, temveč obdobjem skozi celotno zgodovino do današnjih dni. Poznavanje svoje preteklosti pomaga pri razumevanju sedanosti in uči za prihodnost. Sodražica ima zanimivo in pestro zgodovino. Kljub temu da ni predstavljala pomembnejšega centra moči, je bila vedno vpeta v aktualna dogajanja širšega območja kot lokalno središče, v katerega in ob katerem so se stekale ne le lokalne, ampak regionalne in tudi čezmejne trgovske oz. ekonomske, socialne, kulturne, cerkvene in vojaške povezave. V določenih trenutkih je celo prerasla samo sebe in se dvignila celo čez bližnjo Ribnico in Lož, še iz srednjega veka pomembna, a med sabo tekmujoča trga, ki sta si jo tako ali drugače lastila, kar je pri obeh povzročalo nekolikanj nerove in nasprotovanja. Sodražani so znali dokaj spretno krmariti med tema rivaloma kakor tudi med različnimi interesi lokalne gosposke. Tako je bilo tudi v sodobnejšem času, ko so nas različne politične situacije umeščale v bolj ali manj domiselne povezave, sisteme in ureditve vse do ponovne ustanovitve lastne občine pred dvema desetletjema. Sodražica je stala in obstala ter ohranila lastno identiteto kljub vpetosti in povezanosti s širšo ribniško dolino.

Vsem našim občankam in občanom izrekam iskreno voščilo **ob prazniku Občine Sodražica.**

S pričetkom praznovanj ob 800-letnici prve pisne omembe Sodražice želim vsem prebivalcem, da bi bili lahko ponosni nanjo in nase.

Vaš župan Blaž Milavec

Tako je prav in tako naj tudi ostane. Nič ni namreč narobe, če se zavemo svoje biti in edinstvenosti. Nasprotno se je pa tudi dobro zavedati, da smo le del širnega sveta in zato hote ali neho te povezani z drugimi kraji in ljudmi. Zlasti današnji čas terja vse: trdna tla pod nogami, samozavest in stabilno držo, a tudi pogled čez lastno dvorišče. Sodražani smo glede tega sicer bolj samosvoji, a nikakršna izjema. Danes vendarle postajamo bolj odprti in sprejemajoči. Mogoče je zaradi svoje majhnosti to za nas celo nekoliko lažje, saj nismo toliko obremenjeni s pozicioniranjem v regiji, kot sta npr. Kočevje in Ribnica. Nekdaj smo torej uspeli najti prave odgovore za izzive in pasti časa. Ne pozabimo, da je velikokrat šlo predvsem za golo preživetje.

Danes primerjalno gledano Sodražica dobro stoji; svojim občanom nudi osnovno infrastrukturo ter pogoje za normalno delo in bivanje. To potrjuje tudi dejstvo, da je naša občina ravno v času po ponovni ustanovitvi dosegla pomemben napredek pri infrastrukturnem razvoju, vsaj na določenih področjih, in se uvrstila med prvo desetino občin z največ pridobljenimi evropskimi sredstvi na prebivalca.³ A to je le en segment stanja in razvoja Sodražice. Za ljudi je pomembno še marsikaj drugega. Na vseh področjih žal ne moremo biti enako uspešni, na številnih področjih nimamo vpliva, vendar se trudimo v okviru finančnih in pravnih možnosti ter moči, ki jih imamo na razpolago. Zato ocenjujem, da lahko tudi danes Sodražica stoji in gleda v svet samozavestno. Vendar ne smemo biti naivni. Današnji čas je varljiv – kljub najvišjemu življenjskemu standardu v do sedaj samostojni lastni državi in rekordni višini državne blagajne pod kopreno globalnih in virtualnih povezanosti, racionalizaciji javnih sistemov itd. kaj hitro lahko pridemo do izgube dragocene zapuščine – Sodražice kot lokalnega poslovnega in političnega središča, kar smo skozi čas uspeli doseči in zadržati. A tudi to ne bo niti usodno niti dokončno, če bomo uspeli ohraniti Sodražico tudi še nadaljnjih 800 let kot središče zavesti in pripadnosti slehernega Sodražana.

¹Original v ARS, AS 1063, Zbirka listin, 1220 IV 7; UBKr II, št. 34.

²»Engelber Turjaški je trem bratom iz Loža – ministerialom grofov Vovbrških – podelil v fevd vas Sodražico, v našem ribniškem gospostvu« (in dominio nostro in Rewenicz) z vsemi pravicami in koristmi, gozdovi in vodami, vse do meja gospostva Lož (usque ad terminos de Los). Omenjeni bratje pa so mu prepustili tri kmetije pri Brežah pri Ribnici, ki so jim bile zastavljene, ter izplačali njegovi soprogi še 12 mark,« navaja dr. Miha Kosi v monografiji o Sodražici v prispevku: Stoidrasicz villa: Sodražica in ribniška pokrajina od 12. do 16. stoletja.

³Podatki Ministrstva za finance RS (koeficient razvitosti posamezne infrastrukture je v zadnjem desetletju zrastel največ pri občini Sodražica med sosednjimi občinami) in M. Žlogar: Kateri župani so bili najbolj uspešni pri črpanju evropskih sredstev, Siolnet, 2018.

O NESPOŠTLJIVEM ODNOSU NEKATERIH DO OSEBJA V ZDRAVSTVENEM DOMU

PIŠE: BLAŽ MILAVEC, ŽUPAN

O nespoštljivem, pogosto celo nesramnem obnašanju nekaterih pacientov v Zdravstveni postaji Sodražica v zadnjem času žal odmeva ne le doma, ampak tudi v širši okolici. To nam pač ne more biti v ponos. Ne želim izpostaviti nikogar, niti problematike posploševati, želim pa opozoriti, da obnašanje, kot je zmerjanje zdravnice in medicinskih sester, ni le neprimerno odrasli osebi, ampak je nedopustno in grdo. Kljub razumevanju, da nihče ne čaka rad zaradi velikega obiska in tudi zaradi odsotnosti oz. dopustov itd., kljub vsem težavam, ki so danes v zdravstvu in se pokažejo tudi v najbolj zadnji ordinaciji v državi, ni opravičljivo, da pozabimo, da smo vendarle vsi ljudje s svojim dostojanstvom in spoštovanjem. Da imamo danes v Sodražici dobro obiskano zdravstveno

postajo z zdravnico in sestrami, ki se glede na razmere zelo trudijo dobro delati, ni samo po sebi umevno in si tega zagotovo ne zaslužijo. Razumem, da prihaja do takšnih ali drugačnih težav, saj kdor dela, tudi greši. Razumem, da se kdaj kdo počuti tudi oškodovanega in da se mu dogaja krivica. A zato obstajajo drugačne, kulturne oblike in način, da se stvari (iz)pove. Zavedati se moramo, da marsikje, celo v večjih krajih, kot je Sodražica, ne dobijo novega zdravnika. Ne dopustimo, da nas naše nekulturno obnašanje uvrsti mednje.

Kdor druge sramoti, se sam osramoti. (Stari pregovor)

S SEJE OBČINSKEGA SVETA

SVETNIKI SOGLASNO ZA PROSTOFER IN PROTI PREOBLIKOVANJU POŠTE

PIŠE: DARJA VETRIH

Občinski svet Občine Sodražica je v četrtek, 26. 9. 2019, zasedal na 6. redni seji. Svetniki so se uvodoma z minuto molka poklonili nedavno preminulemu članu občinskega sveta Borutu Trohi.

Na predlogu dnevnega reda, ki so ga svetniki prejeli skupaj z vabilom na sejo, je bilo 14 točk dnevnega reda, kot poročevalca pa sta se seje udeležila tudi Bernarda Drobnič, pomočnica direktorice CSD Osrednja Slovenija zahod, in Bojan Trdan, direktor Komunale Ribnica, d. o. o.

Zaradi izgube občinskega svetnika v 7. volilni enoti, tj. Zamostec, je župan na seji predlagal razširitev dnevnega reda, in sicer z Ugotovitvenim sklepom o prenehanju mandata člana občinskega sveta. Slednjega mora skladno z Zakonom o lokalni samoupravi in Statutom Občine Sodražica občinski svet sprejeti na prvi seji po nastanku razloga za prenehanje mandata. Svetniki so sklep soglasno potrdili. Občinska volilna komisija, pristojna za izvedbo nadomestnih volitev za občinskega svetnika v volilni enoti 7, mora s svojim delom začeti v 15 dneh po sprejemu sklepa.

Skladno z Zakonom o javnih financah župan poroča občinskemu svetu o izvrševanju proračuna v 1. polletju tekočega leta. Župan Blaž Milavec je svetnikom pojasnil prihodkovno in odhodkovno stran proračuna ter povedal, da je realizacija v 1. polletju skladna s pričakovanji. Dejal je, da pa se v primerjavi s prejšnjimi leti kaže rahel upad na strani prilivov, ki so pogojeni z aktivnostmi prebivalstva, zato bo treba temu ustrezno zmanjšati porabo. Zakonske obveznosti je pač treba izvršiti, tako je treba tudi zaključiti večje projekte, kot sta bila letos SORIKO in agromelioracija Gora, zato smo morali pri nekaterih ne tako nujnih projektih upočasniti oz. omejiti aktivnosti.

Ceno storitve pomoč na domu in samo storitev je obrazložila Bernarda Drobnič, pomočnica direktorice CSD. Povedala je, da se od marca letos pomoč na domu po potrebi izvaja tudi ob vikendih in praznikih, zaradi česar so se dvignili tudi stroški storitve. Poleg tega so se v javnem sektorju v zadnjem obdobju zvišale plače zaposlenih. Župan je svetnikom predstavil stališče Občine do te storitve, in sicer Občina vidi v tem več prednosti, med katerimi je izpostavil podaljšano bivanje starejših na svojem domu oz. odlog

odhoda starejših v dom upokojencev. Pohvalil je dobro sodelovanje s CSD, še posebno pa delo izvajalk pomoči na domu. Po razpravi je občinski svet potrdil cene storitve pomoč na domu, ki bodo veljale od 1. 10. 2019, in sicer bo osnovna cena storitve znašala 21,26 evra na uro, pri čemer znaša subvencija Občine Sodražica 15,26 evra na uro, cena storitve za uporabnika pa 6 evrov na uro. Cena storitve, opravljene v nedeljo, bo znašala 24,46 evra na uro, od tega subvencija Občine Sodražica 17,56 evra na uro, cena storitve za uporabnika pa 6,90 evra na uro. Cena storitve, opravljene na državni praznik, bo znašala 25,75 evra na uro, od tega subvencija Občine Sodražica 18,49 evra na uro, cena storitve za uporabnika pa 7,26 evra na uro.

Sklep o cenah najemnine za grobove na pokopališčih v občini Sodražica je pripravila izvajalka te dejavnosti, Komunala Ribnica. Razloge za spremembo cen in novo višino je svetnikom predstavil direktor Komunale Bojan Trdan. Uvodoma je pojasnil, da je Sodražica sprejela nove cene storitve v letu 2017, vendar niso stopile v veljavo. Tako sedanje cene najema grobov veljajo od aprila 2011. Obrazložil je, da je Komunala imela v letu 2018 izgubo iz naslova te dejavnosti, saj obstoječe cene najemnin ne krijejo dejanskih stroškov urejanja in vzdrževanje pokopališč, in dodal, da so predlagane cene še vedno nižje od povprečja tako v regiji kot na državnem nivoju. Župan Blaž Milavec je poudaril, da bo na tem področju dejansko potreben resnejši pristop – od ureditve posameznih objektov do priprave projekta, s katerim se bo v Sodražici zagotovila prestavitev pogrebov s ceste. Občinski svet je po razpravi soglasno podprl sprejem novih cen, ki bodo stopile v veljavo s 1. 1. 2020 in bodo na letni ravni znašale (brez DDV): enojni grob 17 evrov, dvojni grob 30,55 evra, trojni grob 42,50 evra in žarni grob 15,00 evra.

Za rešitev problema mobilnosti starejši občanov je župan predstavil svetnikom predlog vključitve v projekt Prostofer, ki predstavlja eno izmed oblik brezplačnih prevozov starejših občanov, ki nimajo drugih možnosti prevoza, npr. do zdravnika, raznih ustanov, za oddaljene kraje pa tudi do trgovine. Povedal je, da je za zdaj starejša populacija, ki nima lastnega prevoza oz. nima svoj-

cev, ki bi ji lahko nudili tako pomoč, povsem odvisna od dobre volje okolice oz. ji mobilnost predstavlja resen problem. Projekt Prostofer vodi zavod Zlata mreža. Župan je povedal, da predlog vključitve v ta projekt temelji na podlagi dobrih izkušenj v občinah, ki so že pristopile k projektu. Prav tako se je pred tem Občina posvetovala s predstavniki Društva upokojujencev, ki so izrazili pripravljenost za sodelovanje. Občina bo za izvedbo projekta krila stroške organizacije zavodu Zlata mreža, ki zagotavlja klicni center, izobraževanja prostovoljnih šoferjev ter seveda vodi samo organizacijo prevoza, prav tako pa bo zagotovila vozilo in z njim povezane tekoče stroške. Svetniki so podprli pristop k projektu Prostofer, ki se bo v naši občini predvidoma začel izvajati novembra.

Na podlagi predloga Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, ki je avgusta letos objavila razpis za zbiranje predlogov za podelitev občinskih priznanj in nagrade za leto 2019, so svetniki soglašali, da se letos podeli tri priznanja Občine Sodražica in ena zlata plaketa. Priznanja Občine Sodražica bodo na slavnostni seji občinskega sveta, ki bo 25. 10. 2019 v Športni dvorani Sodražica, prejeli Matija Ogrinc za dolgoletno delo na področju prometa in prometne preventive, Andreja Košmrlj za dolgoletno aktivno delo pri župnijski Karitas, pomoč pri izvajanju oratorija in vsesplošen posluš za življenje v skupnosti ter Samoiniciativ-

ni odbor za kapelico oz. njegovi člani: Janez Oražem, Lado Janež, Branka Gornik in Jaka Mihelič, ki so tako z organizacijo kot z lastnim delom in trudom prispevali k ponovni postavitvi kapelice Na pesku. Zlata plaketa bo šla v roke KGZ Ribnica kot naslednici Kmetijske zadruge Sodražica ob 110-letnici delovanja za prispevek v začetku združništva in skozi čas, vse do današnjih dni.

Svetniki so v nadaljevanju obravnavali in sprejeli še Sklep o prostorski preveritvi, s katerim se v posameznih primerih, skladno z Zakonodajo, po novem lahko omogoči gradnja izven območja zazidljivosti. Obravnavali in sprejeli so tudi predloge Odbora za komunalne zadeve in prostorsko planiranje za ureditev posameznih problematik na infrastrukturnem področju, podali soglasje k izplačilu enkratne pomoči zaradi večje škode, ki jo je utrpel občan zaradi naravne nesreče, ter obravnavali predloge s področja premoženjskopravnih zadev.

Ob koncu seje je župan svetnikom predstavil izjavo, ki naj bi jo naslovili na Pošto Slovenije, državo in medije, s katero podajamo nasprotovanje ureditvi poštne poslovalnice v Sodražici kot pogodbene pošte. Iz prakse je namreč razvidno, da tovrstne pošte ne morejo zagotavljati vseh storitev, ki jih sicer zagotavlja pošta. Svetniki so podprli posredovanje navedene izjave pristojnim za zagotavljanje poštne storitve v državi ter medijem.

S SRCEM NA POTI – BREZPLAČNI PREVOZI ZA STAROSTNIKE V OBČINI SODRAŽICA

Kaj je PROSTOFER? Prostofer je skovanka iz besed »prostovoljni« in »šofer«. To je projekt zavoda Zlata mreža.

PROSTOFER je trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt za mobilnost starejših. Povezuje starejše osebe, ki potrebujejo prevoz in ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, s starejšimi aktivnimi vozniki, ki pa po drugi strani radi priskočijo na pomoč.

Številni starejši imajo velike težave s prevozi, sploh če živijo zunaj mestnih središč, kjer ni razvite avtobusne mreže. Tisti bolj oddaljeni se velikokrat ne morejo odpraviti po opravkih, kadar si želijo, temveč se prilagajajo možnostim oz. času, ko jim lahko pomagajo družinski člani ali prijatelji. Nekateri uporabljajo taksi, vendar pa to pomeni dodatne stroške, kar je za številne prevelik finančni zalogaj, zato tovrstnih prevozov ne uporabljajo.

Komu je namenjen PROSTOFER? Prostofer je namenjen vsem starejšim, ki ne vozijo sami, nimajo sorodnikov in imajo nizke mesečne dohodke, pa tudi slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi. Prostofer jim omogoča lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe, brezplačne prevoze do javnih ustanov, prve trgovine ipd.

Kako deluje PROSTOFER? Uporabnik, ki potrebuje prevoz, pokliče na brezplačno številko 080 10 10. V komunikacijskem centru nato zabeležijo njegove podatke in lokacijo prevoza. Po najavi prevoza klicni center obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz. Vozilo je zagotovljeno s strani občine, prav tako je poskrbljeno za zavarovanje tako voznika kot tudi sopotnikov.

Kdo je lahko PROSTOFER? Prostovoljni šofer je lahko, kdor ima veljavno vozniško dovoljenje in je v prostem času pripravljen pomagati tistim, ki prevoze potrebujejo. Vendar pa so prostoferji v resnici veliko več kot zgolj prostovoljni vozniki – svojim sopotnikom nesebično pomagajo tudi, ko ti izstopijo iz avta: pri zdravniku jih pospremi do čakalnice in počakajo nanje med pregledom, pomagajo nesti vrečke iz trgovine in jim priskočijo na pomoč pri vzpenjanju po stop-

Župan Blaž Milavec in direktor zavoda Zlata mreža Miha Bogataj sta podpisala pogodbo o sodelovanju v projektu Prostofer

nica ... To so ljudje z velikim srcem, ki jemljejo svojo humanost za samoumevno in častno dejanje.

Kako postati PROSTOFER? Vozniki, ki želijo postati prostoferji v občini Sodražica, naj pokličejo g. Miho Bogataja na telefon 041 502 233 ali pišejo na e-naslov: miha@zlata-mreza.si oz. pokličejo na Občino Sodražica: (01) 836 60 75.

Zakaj je PROSTOFER družbenokoristen projekt? S t. i. prostoferstvom se povečuje udeležba starejših v cestnem prometu in izboljšuje njihova mobilnost. Poleg tega se izboljšuje varnost v cestnem prometu in povečuje socialna vključenost starejših na splošno, obenem pa povečuje cenovna dostopnost prevozov.

Zakaj bi k projektu PROSTOFER morala pristopiti vsaka občina? Glede na to, da se dviguje starostna meja in povečuje število starostnikov, postajajo potrebe po skrbi za starejše vse večje. Prostofer je eden od projektov, ki na celovit način rešuje problematiko mobilnosti starejših občanov, zato k projektu v zadnjem času intenzivno pristopajo številne slovenske občine, ki želijo svojim starejšim občanom ponuditi možnost brezplačnih prevozov, ko jih nujno potrebujejo. www.prostofer.si

OSKRBA S PITNO VODO IN NEDOVOLJEN ODVZEM VODE IZ HIDRANTOV

PRIPRAVILA: SKUPNA OBČINSKA UPRAVA »MEDOBČINSKI INŠPEKTORAT IN REDARSTVO«
OBČIN DOBREPOLJE, LOŠKI POTOK, RIBNICA, SODRAŽICA IN VELIKE LAŠČE, FOTO: ARHIV MIR

Dostop do pitne vode je ena izmed temeljnih pravic vsakega posameznika. Ustava RS med drugim določa, da država preko samoupravnih lokalnih skupnosti neposredno in neprofitno zagotavlja oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev.

Občine torej urejajo oskrbo s pitno vodo na svojih območjih s predpisi, s katerimi določijo pogoje za zagotavljanje in uporabo storitev gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. Namen teh predpisov je predvsem zagotavljanje varne in zanesljive oskrbe s pitno vodo z učinkovitim izvajanjem javne službe ter zagotavljanje trajnostnega razvoja dejavnosti.

Očitno pa se nekateri občani ne ozirajo niti na predpise niti na objave različnih medijev o pomenu pitne vode, saj občinska inšpekcija opazuje, da se povečuje število nedovoljenih odvzemov vode iz hidrantov na javnem vodovodnem omrežju, ki pa so namenjeni predvsem požarni varnosti. Takšni nedovoljeni in nepooblaščen odvzemi vode iz hidrantov lahko povzročijo tudi okvare tako na hidrantih kot tudi na vodovodnem omrežju.

Odvzem vode iz hidranta se skladno z Odlokom o oskrbi s pitno vodo na območju občine sme uporabljati brez soglasja upravljavca vodovoda samo za gašenje požarov in za druge intervencije ob naravnih in drugih nesrečah. Odvzem vode iz hidrantov je izjemoma dovoljen, vendar samo ob predhodnem soglasju upravljavca oz. upravljavca zasebnega vodovoda in na podlagi predhodno sklenjene pogodbe, v kateri se določijo pogoji odvzema in plačilo vodarine, tudi za naslednje namene: čiščenje cest, ulic in trgov, izpiranje kanalov, zalivanje parkov ter javnih nasadov, za javne prire-

ditve, za polnjenje cistern za razvoz vode, za utrjevanje cestišč in druga podobna gradbena dela.

Odlok v nadaljevanju določa tudi sankcijo za uporabnika, ki odvzame vodo iz hidranta v nasprotju z določbami Odloka in brez soglasja upravljavca vodovoda. Ta ima v tem primeru pravico zaračunati uporabniku vso porabljeno vodo, najmanj pa 200 m³.

Voda ima kot življenjsko potrebna dobrina pomembno vlogo pri oskrbi človeštva. Zaradi podnebnih sprememb in negospodarne rabe se količina pitne vode zmanjšuje, zato bi se morali vsi uporabniki bolj kot kadar koli prej zavedati bogastva, ki nam (za zdaj še) priteče iz pip, in z vodo ravnati skrbno, varčno ter skladno s predpisi.

OGLED POKLICEV NA MOS CELJE

PIŠE: PAVEL HOČEVAR, FOTO: FRANČ LESAR

Območna obrtno-podjetniška zbornica Ribnica je 12. septembra 2019 že šesto leto zapored peljala osmo- in devetošolce iz OŠ Ribnica, Sodražica in Loški Potok na ogled Ulice obrtnih poklicev, ki jo je na 52. Mednarodnem obrtnem sejmu (MOS) v Celju pripravila Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. Učence so spremljale štiri svetovalne delavke, na avtobusu pa so se nam pridružili tudi ravnateljice in ravnatelj osnovnih šol, predstavniki treh občin in direktorica RC Kočevje Ribnica, d. o. o.

Ulica obrti je predstavila 12 poklicev, v večini so se učenci lahko preizkusili v posameznih spretnostih. Učenci, svetovalne delavke in ravnatelji so dobili tudi podrobne informacije o poklicnih šolah, štipendiranju, izvajanju učne prakse in možnostih zaposlitve. Po Ulici obrti je celotna skupina obiskala razstavnici paviljon podjetja Inotherm iz Prigorice. Gospod Bojan je predstavil podjetje, proizvodni program in potrebe podjetja po določenih poklicnih profilih. Za učence je bil poseben izziv odpiranje vrat na dotik, vsi pa smo občudovali izvirne dizajne vhodnih vrat. Sledilo je tudi skupno fotografiranje in debata, kako »kul« podjetje imamo v Ribnici.

Na paviljonu Ministrstva za gospodarstvo in tehnologijo je predstavnik občin in OOO Ribnica gostil državni sekretar za malo gospodarstvo, gospod Franc Vesel. Beseda je tekla o gospodarstvu, predvsem o situaciji v naših treh občinah. Glede na to, da je gospod Vesel Soda-

žan, nam je zaupal nekatere izkušnje, s katerimi se je kot politični novinec srečal pri svojem delu.

Po krajšem ogledu ostalega sejma smo se zadovoljni vračali domov. Glavni namen obiska je bil v celoti izpolnjen, »odrasli« pa smo si bili enotni, da so taki dogodki koristni za vse. OOO Ribnica bo vsekakor nadaljevala s tako prakso, še posebej po komentarju svetovalnih delavk, da se učenci na našem koncu kar pogosto odločajo za tehniške poklice.

SPOT – SLOVENSKA POSLOVNA TOČKA

Spot Svetovanje JV Slovenija predstavlja konzorcij štirih partnerjev: Razvojni center Novo mesto, d. o. o., Razvojni center Kočevje-Ribnica, d. o. o., RIC Bela krajina in OOO Novo mesto.

Skupaj smo se prijaviili na Javni razpis za financiranje izvajanja celovitih podpornih storitev za potencialne podjetnike in podjetja v okviru Slovenskih poslovnih točk za obdobje 2018–2022. Na razpisu smo bili uspešni, zato smo s 1. 3. 2018 začeli izvajati naslednje BREZPLAČNE aktivnosti:

- **INFORMIRANJE** o regionalnih podjetniških aktivnostih in aktivnostih na področju spodbujanja podjetniških aktivnosti preko e-biltena Moj spletni priročnik in objava prispevkov na temo podjetništva v lokalnih in regionalnih medijih.
- **SVETOVANJE** glede razvoja poslovne ideje, ustanavljanja in zagona ter rasti in razvoja podjetij. Poteka lahko telefonsko, po e-pošti, na SPOT točki ali mobilno in se lahko zaključi tudi z E-POSTOPKI za s. p. ali d. o. o.
- **ANIMIRANJE IN POVEZOVANJE REGIONALNEGA OKOLJA** preko mreženja subjektov podpornega okolja (šole, zbornice, združenja, društva ...), izvajanja osebnih obiskov pri podjetnikih in spodbujanja podjetništva v regiji v sodelovanju z občinami in sorodnimi institucijami v sosednjih državah.
- **ORGANIZIRANJE USPOSABLJANJ IN DELAVNIC** o različnih podjetniških temah v sodelovanju s priznanimi strokovnjaki.
- **IZMENJAVA DOBRIH PRAKS IN ODPIRANJE POSLOVNIH PRILOŽNOSTI** znotraj Slovenije kot tudi čezmejno.
- **POROČANJA IN SOOBLIKOVANJA PODPORNEGA OKOLJA ZA POSLOVNE SUBJEKTE** preko srečanja podpornega okolja v regiji, predstavitve produktov regijskih podjetij na enem mestu v regiji (showroom regije), usposabljanja in informiranja svetovalcev ter drugih aktivnosti.

Poleg zgoraj naštetega za vas spremljamo tudi spremembe zakonodaje, javne razpise in pozive in vas o njih obveščamo. Na začetku leta 2019 je Slovenski podjetniški sklad uvedel nov program spodbud malih vrednosti – t. i. vavčerje, ki mikro, malim in srednje velikim podjetjem (MSP) omogočajo bistveno poenostavljen dostop do sofinanciranja posameznih storitev, s pomočjo katerih lahko krepijo svojo konkurenčnost in kompetence. Za vzhodno kohezijsko regijo so trenutno na voljo naslednji:

- Vavčer za certifikate kakovosti (pozivna dokumentacija)
- Vavčer za zaščito intelektualne lastnine
- Vavčer za tržne raziskave tujih trgov
- Vavčer za udeležbe na mednarodnih forumih
- Vavčer za udeležbo v gospodarskih delegacijah v tujino
- Vavčer za skupinske predstavitve slovenskega gospodarstva na sejnih v tujini
- Vavčer za dvig digitalnih kompetenc
- Vavčer za pripravo digitalne strategije
- Vavčer za digitalni marketing
- Vavčer za kibernetno varnost
- Vavčer za statusno preoblikovanje družb

Do konca leta 2019 se pričakujejo še štirje novi. Vsebine in pozivno dokumentacijo za posamezni vavčer najdete na sledeči povezavi: <https://podjetniskisklad.si/sl/razpisi>.

MSP lahko preko vavčerjev pridobite nepovratna sredstva v višini 60 odstotkov upravičenih stroškov za različne vsebine oz. od 500 do največ 9999 evrov za posamezni vavčer. Posamezni upravičenec lahko na leto izkoristi za do 30.000 evrov vavčerjev. Rokov za prijave ni, vsi vavčerji so odprti do 31. marca 2023. Od 7. 9. 2019 dalje je možno vloge za vavčerje oddati le preko e-portala SPS, za kar potrebujete digitalno potrdilo. Če ga nimate, vlogo za vas, po predhodnem pooblastilu, oddamo SPOT svetovalci JV-regije.

S podrobnejšimi informacijami smo vam v času uradnih ur na voljo na naslovu: SPOT Svetovanje JV Slovenija, Podbreznik 15, 8000 Novo mesto; po telefonu: 030 700 170 in e-pošti: spotjv@gmail.com. Našo spletno stran lahko spremljate na naslovu: <http://spotjvslovenija.website2.me/>,

FB: SPOT Svetovanje Jugovzhodna Slovenija.

V novembru pripravljamo nov akcijski načrt za naslednje leto, zato želimo, da ga oblikujete skupaj z nami. Prosimo vas, da nam na zgornje kontakte sporočite teme, o katerih bi želeli poslušati predavanja, pridobiti znanja ali bi želeli, da za vas organiziramo ogled primera dobre prakse, strokovno ekskurzijo idr.

Želimo vam uspešno kandidacijo za pridobitev vavčerjev ter uspešno poslovanje v prihodnje!

Marija Martinčič Bauman,
SPOT Svetovanje Jugovzhodna Slovenija
RC Kočevje-Ribnica, d. o. o.

Projekt je sofinanciran s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter SPIRIT Slovenija, javna agencija.

VABILO NA SEMINAR

Izbira toplotne črpalke v 5 korakih

Oktobra pripravljamo brezplačen izobraževalni seminar na temo Izbira toplotne črpalke v 5 korakih. Predstavili vam bomo ponudbo in letošnje novosti nekaj v svetu najbolj uveljavljenih proizvajalcev ter predstavili ključne razlike med njimi glede zmogljivosti ogrevanja pri nizkih zunanjih temperaturah, glasnosti zunanje enote, cene, garancijskih pogojev in še česa. Poudarek bo na napravah tipa zrak-voda za radiatorsko ogrevanje.

Ob koncu seminarja bo vsak udeleženec vedel, katera toplotna črpalčka najbolj ustreza njegovim pričakovanjem. Seminar bom vodil Robert Žibrik. Udeležba je brezplačna, obvezna pa je prijava na telefonsko številko 041 692 410 do petka, 25. 10. 2019.

O lokaciji (Sodražica ali v bližini) in terminu predavanja boste prijavljeni obveščeni, ko bo znano število prijav.

Vabljeni!

KO SI TAT VZAME PRAVICO, DA ODLOČI, KAJ, KDAJ, KOMU IN KAKO BO VRNIL

PIŠE: JOŽE TANKO, POSLANEC SDS IN PODPRESEDNIK DZ

Samooklicana slovenska trojka, ki so jo sestavljali tedanja predsednica vlade mag. Alenka Bratušek, tedanji guverner Banke Slovenija dr. Boštjan Jazbec in tedanji finančni minister dr. Uroš Čufer, se je leta 2013 odločila, da bo sama sanirala naš bančni sistem. Ostro je zavrnila možnost, da bi to storila zunanja trojka, ki bi jo sestavljali predstavnik Mednarodnega denarnega sklada, predstavnik Evropske centralne banke in predstavnik Evropske komisije.

Če bi k nam prišla zunanja trojka, bi vedeli, kakšno je bilo dejansko bančno brezno, poznali bi razloge za njegov nastanek in krivce za storjena kazniva dejanja, za sanacijo pa bi dobili poceni denar z eno- oz. največ dwoodstotno obrestno mero. Ker pa se je »globoka država« odločila, da mora to nalogo opraviti domača trojka, pa še do danes ni jasna dejanska bančna luknja, niso znani odgovorni, še manj krivci za morebitna kazniva dejanja, za pokrivanje bančne luknje pa so se najemali krediti po 6- ali večodstotni stopnji. Naj omenim, da smo v teh letih sanacije bank zaradi te odločitve samo za obresti po nepotrebem plačali več kot milijardo evrov preveč. Mimogrede pa je vlada Alenke Bratušek tedaj z zakonom, ki ga je podprla njena koalicija, razlastila še več kot 100.000 delničarjev in lastnikov vrednostnih papirjev v znesku več kot 900 mio evrov.

Ta mesec smo obravnavali zakon, s katerim naj bi razlaščenecem na osnovi odločbe ustavnega sodišča vsaj deloma povrnili škodo za razlastitev oz. nacionalizacijo njihovega finančnega premoženja. Pri obravnavi zakona so predstavniki vlade in poslanci koalicije na sejah odbora za finance kar naravnost povedali, da je vladni zakon

v posameznih delih neskladen z zahtevami iz ustavne odločbe, da pričakujejo ustavne in druge spore ter da večina razlaščenec ne bo dobila ničesar. Ob tem kaže povedati, da je ta vladni zakon pripravila skoraj ista politična ekipa, kot je izpeljala razlastitev.

Čemu je torej namenjen ta vladni zakon? Ali res samo temu, da se z veliko zamudo vloži zakon, ki ne rešuje ničesar oz. rešitev prelagi v daljno prihodnost? Vlada z zakonom zahteva, da razlaščenec dokazuje škodo, ki so jo utrpeli z razlastitvijo, da se opravi drage revizije in dragi sodni postopki, ki bodo vse male vlagatelje, teh pa je več kot 100.000, odvrnile od tožb. Vladi Marjana Šarca ne predstavlja problema, da bodo revizije po nepotrebem stale nekaj deset mio evrov, saj si je za cilj postavila, da bo poplačil čim manj in da bodo izpeljana čim kasneje. Jasno pa je, da dokler ne bodo končani postopki, do takrat se ne bo moglo zahtevati politične in strokovne odgovornosti za akterje razlastitve. In večina tedanjih političnih podpornikov razlastitve je konstitutivni del sedanje vlade.

Ob tem je zanimivo, da so se podobne razlastitve v letih 2012 in 2013 zgodile tudi na Nizozemskem, v Španiji in na Cipru, a tam so posledice že zdavnaj sanirali. Na Nizozemskem in v Španiji so že pred petimi leti razlaščenecem vrnili glavnico in plačali zamudne obresti. V obeh primerih je to posredno ali neposredno poplačala država. Podobno je tudi v Avstriji, kjer se je zgodil izbris podrejenih obveznic v Hypo Alpe Adria Bank, poplačilo pa izvršuje HETA (avstrijska slaba banka), pribl. 1,2 milijarde evrov bo zagotovila pokrajina Koroška in okrog osem milijard Republika Avstrija.

Tako storijo v državah, kjer je državljan na prvem mestu. Žal je pri nas na prvem mestu zadovoljstvo globoke države. Zato se tudi soočamo s takimi nesmiselnimi zakonodajnimi rešitvami.

22. SODRAŠKI ORATORIJ S PETROM KLEPCEM

PIŠETA: MAXINE KOŠIR IN DAŠA MATELIČ, FOTO: ARHIV KRESNIČKE

Oratorij v okviru cerkvene arhitekture pomeni »hiša za molitev« oz. prostor, kjer se ljudje zbirajo k molitvi in bogoslužju. Prav tako ta beseda označuje preživljanje prostega časa mladih z Bogom. Tudi letos smo se v Sodražici srečevali z Bogom, in sicer na 22. oratoriju, ki je potekal od 19. do 25. 8. 2019 v župnišču. Obiskovalo ga je več kot 110 otrok, za katere je skrbelo kar 27 animatorjev.

Letošnja tema oratorija, zgodba Petra Klepca, je govorila o tem, kako je Klepec dobil fizično moč od Boga in kako modro jo je izkoristil. Naučila nas je, da ni pomembna samo fizična moč v rokah, ampak tudi moč prepoznati stisko drugih in jim pomagati.

Program je bil vsak dan raznolik. Vsakodnevno se je oratorij začel ob 10.00, ko se je odpela himna in hkrati dvignila zastava. Otroci so imeli zatem v dvorani jutranjo animacijo, ogled zgodbe, sledile so kateheze, delavnice in ob 13.00 kosilo, ki so ga pripravile sotrudnice. Po kosilu je sledil prosti čas, veselo prepevanje pesmi in na koncu še velike igre. Pri velikih igrah, ki so trajale uro in pol, so bili otroci razdeljeni po skupinah in so tekmovali med seboj ter nabirali točke. Dan smo zaključili s spustom zastave in petjem himne ob 16.00.

Kot vsako leto smo šli tudi letos v sredo na izlet. Odpeljali smo se v Klepčevo deželo, Osilnico, kjer je vsak lahko poskusil streljati z lokom in se preizkusil v ostalih igrah. V četrtek je naš posebni gost Žiga Lovšin otrokom pripovedoval o zanimivih izkušnjah in dogodivščinah, ki so se mu pripetile na Madagaskarju.

Oratorij smo zaključili z nedeljsko sveto mašo, ki je bila polna petja novonaučenih pesmi. Animatorji smo se trudili in dali iz sebe sto odstotkov energije, da bi otrokom omogočili čim bolj zanimiv, zabaven, produktiven, predvsem pa poučen oratorij, in lahko rečemo, da nam je uspelo. V veselje nam je, da smo lahko otrokom pričarali oratorij, ki jim je popestril počitnice in v spomin vtisnil veliko novih lepih dogodkov.

France (Franjo) Pirc (1899-1954)

Zamolčani prvi komandant vojnega letalstva Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije in Jugoslovanske armade (3. del)

PIŠE: JANEZ MIHELIČ, PROF.

France Pirc portret, nastal kmalu po drugi svetovni vojni (Slika je last nečaka Franceta Pirca iz Žimarič.)

France Pirc je s svojo sposobnostjo in vojaškim znanjem ustvaril izjemno kariero in užival vse zaupanje VŠ, Tita ter bil spoštovan in zelo uspešen pogajalec z najvišjimi vojaškimi predstavniki zavezniških sil. V pogajanjih z njimi je dosegel praktično vse, kar mu je naložil VŠ, čeprav so Britanci večkrat namerno zavlačevali z realizacijo dogovorov. Nemalokrat je z diplomatsko spretnostjo rešil in zgladil nesoglasja, ki so se vseskozi pojavljala med VŠ in zavezniki. Na drugi strani pa gre pri generalu Pircu za veliko osebno tragedijo, saj je zaradi maščevanja ustašev osebno izgubil vse. Po objavi prvega članka v Vojnogodovinskem zborniku leta 2007

so prišli na dan novi podatki. Predvsem nikoli objavljeno pismo – memorandum, ki ga je Pirc, takrat veleposlanik v Argentini, 22. oktobra 1949 iz Buenos Airesa poslal J. B. Titu. Znano je tudi, da so mu v domovini očitali pretesne zveze s tedanjim predsednikom Argentine Peronom, s katerim sta se osebno poznala. Pozorno je spremljal dogajanje v domovini. Kot kmečki sin nikakor ni bil zadovoljen z našo taktično kmetijsko politiko prisilnih odkupov in ustanavljanja zadrug. Zato je že pred omenjenim memorandumom nekajkrat pisal Titu in ugovarjal. Tudi naši dokaj tesni odnosi s Sovjetsko zvezo (SZ) mu niso bili preveč všeč. Zato tudi ni resnična trditev, da je leta 1948 sprejel resolucijo informbiroja, kot navajajo nekateri viri. Vsebinska pisma govori prav nasprotno. Pismo ga je zagotovo stalo nadaljnje diplomatske ali morebitne vojaške kariere. Bilo je po vsej verjetnosti tudi pravi vzrok za njegov odpoklic iz diplomatske službe 31. oktobra 1949. Ker se je zbal za svojo prostost, je 3. decembra istega leta zapustil službeno mesto. Argentinska vlada mu je ponudila mesto svetovalca za letalstvo, vendar ga ni sprejel, raje se je lotil trgovanja z avtomobili. Po tem pismu so se nekdanji vojni tovariši zaradi po njihovem mnenju nesprejemljivih stališč generala in diplomata dokončno razšli. Svoje delo je kot letalski strokovnjak opravil in postal zaradi svojih odkritih idej in stališč nepotreben, moteč in nevaren. Ni nemogoče, čeprav o tem ni dokazov, da so mu po vrnitvi v domovino pomagali pri dokaj zgodnji smrti. Čeprav pismo ni bilo nikoli objavljeno, so zanj zagotovo vedeli najvišji predstavniki slovenskih in jugoslovanskih oblasti. Da je tragedija generala in diplomata še toliko večja, kažejo nekatere njegove kmalu uresničene ideje in predlogi iz pisma. Ni bilo dovolj, da so ga namensko prezrli in potisnili v pozabo kljub najvišji vojaški pokojnini, ki jo je dobil. Uresničevali so nekatere njegove ideje, ne da bi pri tem povedali, da so njegove. V Vojnogodovinskem zborniku št. 37/2009 je urednik Janez J. Švajncar objavil celotno pismo veleposlanika predsedniku Titu z obširnimi osebnimi komentarjem. Gre za kopijo ali osnutek pisma, ki se je našel v Pirčevi zapuščini. Da je pismo zanesljivo poslal, ne gre dvomiti, saj ga v svojem dnevniku omenja tudi Edvard Kocbek, ki navaja, da je svoj memorandum dal prebirati tudi drugim.¹ Pismo je napisal v slovenščini! Iz začetka je razvidno, v kakšnem osebnem odnosu sta bila Tito in Pirc v svoji medsebojni komunikaciji. V uvodu piše:

»Kakor sam veš, jaz nisem komunist, ampak sem navdušen rodoljub, ki je z narodom vedno živel in čustvoval v sreči in nesreči ter

končno izgubil celo svojo družino in s tem tudi svoje privatno življenje.«² S Titom sta si bila na ti! V nadaljevanju je v pismu analiziral mednarodno in notranjepolitično situacijo in v zaključku svoje predloge za izhod iz težke situacije. V analizi mednarodnih razmer je poudaril brezizhodni položaj, v katerem se je Jugoslavija znašla po sporu s Stalinom in resoluciji informbiroja leta 1948. Komunizem je ocenil kot neuresničljiv in ga označil kot zablodo, saj se nikjer v svetu ni uveljavil drugače kot s silo, kar ne ustreza željam in interesom širokih ljudskih množic, ampak ravno nasprotno – deluje proti željam naroda. Pod izrazom »narodna demokracija« se dejansko skriva diktatura ene stranke, ki predstavlja manjšino prebivalstva. Tu je dal za primer SZ, ki da gradi socializem že več kot trideset let po istih receptih in principih kot pri nas, narodi pa še vedno živijo v primitivnosti, bedi in pomanjkanju. Režim pa se drži na oblasti s silo, nasiljem in ustrahovanjem.

V notranjepolitični analizi je zapisal, da se je ljudstvo v tem sporu zbralo okrog Tita in ga podprlo kot organizatorja in vodjo v minuli vojni za svobodo in kot šefa države v upanju, da se bo naša politika usmerila k novim, pravičnejšim in resnično narodnim potem. »Kot šefa KPJ te narod obsoja, ker tebi pripisuje vse mnoge prestopke in krivice, ki so jih narodu prizadeli partijski prenapetosti in sektaški kot izvršilni državni organi.« V nadaljevanju se dotakne kmeta in kmetijstva, ki ga oblast sili v združevanje v zadruge po sovjetskem vzoru in pretiranem obveznem odkupu pridelkov po nikakršnih cenah. Tita spomni in opozori na vlogo, ki jo je odigral kmet v preskrbi partizanskih enot, in da bi NOV težko preživela brez kmeta pri preskrbi in sestavi enot. Zato šteje za krivično razlašanje kmetov in njihovo prisilo v na videz prostovoljno združevanje v zadruge. Kmet se bo povezal v takšno zadružno obliko, za katero bo prepričan, da je zanj ustrezna. Usmeritev v razvoj težke industrije in kupovanje drage opreme na račun izvoza hrane, ki je opredeljena v petletki, je štel za zgrešeno. Posledica pa se kaže v vsesplošnem pomanjkanju osnovnih dobrin in zdravju naroda. Zato je predlagal povečanje prehrabnega standarda in proizvodnjo artiklov široke potrošnje ter zdravil. Opozoril je tudi, da z nadaljevanjem take politike ne gre pričakovati pomoči Zahoda v obliki večjega posojila. Na koncu pisma je zapisal nekaj predlogov, ki pa so bili za Tita in tedanjo oblast zagotovo nezaslišani, sovražni in nesprejemljivi.

Politični del:

- Čim prej preorientirati našo politiko k demokratizaciji naše države.
- Odreči se marksistični koncepciji državne ureditve ...
- Javno pred narodom priznati storjene napake in zablode ... Na podlagi teh zaključkov pripraviti teren za prehod na parlamentarni sistem z dvema strankama, od katerih bi bila ena Narodni front in druga Komunistična partija.
- Razpisati volitve v novo Narodno skupščino.
- Gospodarski del:
- Razlastiti državo kot lastnika in kapitalista na minimum ...
- Podjetja dati v polno lastninsko pravico delovnim kolektivom ...
- Obrt in notranjo trgovino prepustiti privatnemu in zadružnemu sektorju ... Zunanjo trgovino prepustiti zadružnim zvezam itd. pod kontrolo države.
- Poljedelski sektor zasnovati na osnovi gospodarsko močnih privatnih in dednih kmečkih posestvih, obvezno povezanih v zadruge zahodnega tipa ...

S tako politično in gospodarsko reformo bi lahko računali na večja posojila v inozemstvu, brez katerih je ozdravitev našega gospodarstva nemogoča.

Mnogo te spoštuje in ceni ... je še zapisal veleposlanik ob koncu pisma.³

Koliko so nekatere ideje iz pisma nastale pod vplivom zahodnih, predvsem ameriških pritiskov, je težko natančno oceniti. V nekaterih delih zagotovo. Dejstvo je, da je bilo diplomaciji naloženo iskanje pomoči, politične podpore in predvsem posojil. To pa je Zahod pogojeval s spremembami v Jugoslaviji, ki je v prvih letih po vojni gradila socializem po sovjetskem modelu.

Po tem pismu in verjetno prav zaradi njega je bil veleposlanik odpoklican. Zaprošil je za azil in kratek čas živel v Argentini. A ne dolgo. Po pripovedovanju je Tita zaprosil za vrnitev v domovino z zagotovilom varnosti. Kocbek v svojem Dnevniku 1951–1952 opisuje čas, ko je Pirc urejal svoj položaj, saj po vrnitvi ni imel dela in je imel neurejen eksistenčni položaj. Pri njem se je oglasil dvakrat, prvič v času, ko se je odpravil v Beograd, kjer sta ga sprejela notranji minister Aleksander Ranković in predsednik Tito, ter drugič, ko se je iz Beograda vrnil. Ponujene službe v vojski ni hotel sprejeti, saj je menil, da dokler v vojski obstaja »komisarski« sistem, tam nima česa iskati. Pa tudi, da ni diplomat. Na koncu razgovora s Titom mu je ta dejal: »Krivo gledaš i to nisi trebao napisati.« Na Pirčevo vprašanje, ali se lahko od časa do časa oglasi pri njem, je Tito dejal: »Se razume.«⁴ Ni znano, ali sta se po tem srečanju še kdaj sešla. V štirinajstih dneh po razgovoru so mu dodelili najvišjo vojaško pokojnino in stanovanje v Beogradu. Kocbek je zapisal, da se je iz Beograda vrnil zadovoljen z rešenim eksistenčnim problemom. Konec dober, vse dobro, bi lahko rekli, če ne bi uporni general in diplomat kmalu po tem, že junija 1954, umrl v vojaški bolnici v Ljubljani. Zakaj in zaradi česa, lahko samo ugibamo, ničesar ni mogoče izključiti. Pokopan je na domačem pokopališču v Sodražici. Na nagrobniku piše »sin France general aviacije«.

Nekatere ideje, zapisane v memorandumu, so strategiji jugoslovanske poti zagotovo vgradili v samosvojo pot v socializem, predvsem v obliki delavskega samoupravljanja. Ali ni ideja »podjetja dati v polno lastninsko pravico delovnim kolektivom« zelo podobna, če že ne enaka, Kardeljevim izhodiščem za unikatno pot v socializem z uvedbo in v ustavi zapisano delavsko samoupravo? Zadrugištvo po vzoru sovjetskih kolhozov je hitro doživelo svoj zaton in konec. Partija do devdesetih let sicer ni sestopila z oblasti, je pa, verjetno tudi po predlogih našega rojaka, našla rešitve v združevanju ljudi v tako imenovanih »družbeno-političnih organizacijah« predvsem v Socialistični zvezi delavnega ljudstva kot nadomestku predlagane stranke (Ljudske fronte), kjer so se, čeprav pod budnim očesom partije, lahko povezovali ljudje. Pojavile so se še druge organizacije – sindikati, pa tudi zveza socialistične mladine kot »enakopravne« družbeno-politične organizacije, ki naj bi prepričale Zahod k demokratičnim spremembam. Seveda je v vseh glavno besedo še naprej imela partija.

Reforme z vsaj navidezno demokratizacijo družbe, pogum posameznika, ki ga je takratna oblast zaradi njegovih idej štela za nevarnega, ga prezrla in namerno zamolčala, a kljub temu uresničevala nekatere njegove ideje in predloge, je omogočil, da je tudi Zahod izdatneje razvezal mošnjček s humanitarno, finančno, predvsem pa vojaško pomočjo.

Vojni muzej Logatec hrani mapo spominov na letalskega generala Franceta Pirca. V knjigi z naslovom Vojni muzej Logatec – zakladi zgodovine avtor in lastnik muzeja Janez J. Švajncer zapiše »... mapa s fotografijami in drugimi spomini na generala Pirca je v vsakem primeru lep spomenik človeku, ki je ustvarjal vojno letalstvo narodnoosvobodilne vojske, po vojni pa je bil prvi, ki je jugoslovanskemu državnemu vrhu predlagal uvedbo delavskega samoupravljanja, tiste posebne oblike jugoslovanskega socializma, ki je Jugoslavijo naredila drugačno

od vsega sveta. Lepo misel na generala Pirca pa vedno spremlja črna senca spomina na njegovo mlado ženo in majhno deklino, ki so ju ubili ustaši zato, ker je France Pirc odšel v partizane. Brezne, ki ga je nosil tudi sam, dokler je bil živ. Smrt zato mogoče zanj ni bila tako huda – ali pa jo je celo iskal in ji šel nasproti. Njegov memorandum Titu je že bil nekaj takega.«⁵

Franc Pirc ob letalu, ko je obiskoval pilotsko ali izvidniško solo. (Slika je last nečaka Franceta Pirca iz Žimaric.)

Naš rojak, letalski general in diplomat France Pirc si že zaradi tega, kar se je o njegovem življenju in delu našlo do sedaj, zasluži častno in pomembnejše mesto med našimi znanimi osebnostmi. France Pirc se je v zgodovino jugoslovanskega letalstva zapisal z zlatimi črkami kot neposredni organizator partizanskega letalstva v drugem obdobju njegovega nastajanja od začetka leta 1943 dalje. Tega ne more zasenčiti nič, niti to ne, da je razočaran in zagrenjen leta 1949 zapustil službeno mesto veleposlanika in eno leto živel v izgnanstvu v Argentini.⁶ Ali bomo »Šedržani« naredili še kaj več, da bo ta pošteni, pokončni mož in domoljub dobil svoje zaslužno mesto med našimi znanimi rojaki in Slovenci, pa bo pokazal čas.

¹ Edvard Kocbek, Dnevnik 1951–1952, Globus/Zagreb, druga izdaja, ČGP DELO, Ljubljana, 1987, strani 27–29 in 37.

² Janez J. Švajncer, Vojnozgodovinski zbornik, št. 37/2009, str. 64.

³ Janez J. Švajncer, Vojnozgodovinski zbornik, št. 37/2009, str. 63–73.

⁴ Edvard Kocbek, Dnevnik 1951–1952, Globus/Zagreb, druga izdaja, ČGP DELO, Ljubljana, 1987, strani 27–29 in 37.

⁵ Janez J. Švajncer, Vojni muzej Logatec – Zakladi zgodovine, 2016, str. 383, 384.

⁶ Mile Pavlin, Slovenski letalski asi (16), Prvi poveljnik partizanskega letalstva, Naša obramba, št. 10, 1985, str. 36.

Viri, v katerih je bil objavljen življenjepiš Franceta Pirca

1. V reviji Naša obramba, št. 10 in 11, je Mile Pavlin leta 1985 objavil dva zapisa: Slovenski letalski asi (16) z naslovom »Prvi poveljnik partizanskega letalstva – Franc Pirc«, str. 36 in 37, in Slovenski letalski asi (17) »Ob začetku našega vojnega letalstva«, str. 46 in 47.
2. Dokaj podroben osebni opis njegovega dela je zapisal v članku z naslovom »Letalski general France Pirc« šele leta 2007 upokojeni polkovnik letalstva Franc Sever – Franta v Vojnozgodovinskem zborniku, št. 30, str. 61–65.
3. Janez J. Švajncer, Vojnozgodovinski zbornik, št. 37/2009, str. 63–73, je objavil pismo veleposlanika Pirca predsedniku Titu z obsežnim osebnim komentarjem. Zbornik izhaja pri Vojnem muzeju Logatec.
4. Krajši zapis je bil objavljen tudi leta 2014 na portalu e-utrip.si z naslovom Osebnosti ribniške doline in v časopisu Krošnja, št. 44, str. 4, 5, kjer je podatke zbral in zapisal zbiratelj Peter Lesar.
5. Krajši zapis je bil istega leta objavljen tudi na Facebook strani Združenja borcev za vrednote NOB Ribnica.

SI MORALA RAVNO DANES RIČET SKUHATI?

PIŠE: NINA PIRC VOVČKO, FOTO: FREEPIK

Kaj naredite, ko vam nekdo »zateži«? Ko se zgodi, da vam nameni neko kritiko, zoprno opazko, neko negativno sporočilo? Se umaknete? Se branite? Napadete nazaj? Se delate, da ni pomembno? Pogovori, v katerih se sogovornika čutita prizadeta, lahko naredijo ogromno škode našim odnosom, a pomislite – ne zaradi vzroka, zaradi katerega so se začeli, pač pa zaradi načina, na katerega se odvijajo. Tega si pravzaprav nihče ne želi, kajne, in dobra novica je, da niti ni potrebno. Poglejmo si tehnike, kako se lahko odzovemo ob napadalnem sporočilu ter ga razrešimo tako, da obe strani dobita občutek razumljenosti in vnovične povezanosti.

Ljudje se najlažje učimo na primerih iz vsakdanjega življenja. Vzemimo, da mož pri kosilu reče ženi: **»A si morala ravno danes ričet skuhati?«** Kaj bi v tej situaciji naredili vi? In kaj bo naredila njegova žena?

- Morda bo ravnala tako, kot je vajenih veliko ljudi: sprejela bo možovo kritiko, jo vzela zares in za nastalo situacijo iskala krivdo pri sebi: **»Joj, pa sem res nerodna. Že tako imaš naporen dan, potem pa še jaz naredim zanič kosilo.«** Cena, ki jo plačujemo za takšno »posipanje s pepelom«, je visoka. Počutimo se krive, sram nas je, lahko postanemo potrti in na daljši rok celo depresivni.
- Drugi odziv bi lahko poimenovali obramba in protinapad. Tudi ta je zelo pogost, zato bi bilo veliko ljudem samoumevno, da se bo ta žena razjezila, se branila in za nastalo situacijo krivila moža: **»Kaj spet sitnariš? Nisem jaz kriva za tvoje probleme in ričet je čisto dober, da veš!«** Pa je ogenj v strehi – namreč prepir, pri katerem gre lahko zgolj za merjenje moči in nihče od sogovornikov ne dobi tistega, kar bi v resnici potreboval.
- Tretji možen odziv že predstavlja eno naprednejših in koristnejših možnosti, kako se lahko odzovemo na negativno sporočilo. V takšni situaciji najprej pogledamo vase. Opazimo, kaj čutimo, kaj se v nas dogaja, kaj potrebujemo, in to sogovorniku (brez jeze) tudi povemo. Ta žena bi lahko globoko vdihnila, opazila, da jo je pripomba vznemirila, ter rekla: **»Vznemirilo me je, ko si kritiziral današnje kosilo, saj sem dobila občutek, da ne spoštuješ mojega dela. Pomembno mi je vedeti, da kljub vsemu spoštuješ moj trud v kuhinji.«**
- Četrta (in najboljša) možen odziv pa je, da opazimo čustva, ki se porajajo na naši gladini, da začutimo npr. razdraženost in jezo, ki valovita v nas, a ne dovolimo, da bi nas »odneslo«, da bi padli v občutek jeze in bi delovali preko njega. Namesto tega se povežemo s svojim jedrom. Povemo si, da drugi najbrž ni namerno žaljiv in da ga verjetno muči kaj drugega. Tokrat žena ob moževi kritiki torej opazi, da jo je pripomba vznemirila in razjezila, a se potolaži in opogumi ter da prednost možu. Želi namreč na miren in spoštljiv način izvedeti, kaj se z njim dogaja in kaj ga v resnici muči. Tako bi lahko rekla: **»Zdiš se mi nekam nastrojen. Imaš za sabo naporen dan?«**

Mojstri čuječnosti človeka večkrat primerjajo z morjem. Na njegovem površju pogosto valovi in tam kdaj divjajo pravi viharji, a njegova globina ostaja mirna in nedotaknjena. Tako je (lahko) tudi z nami – če se za to odločimo. Vsakdo v sebi nosi mir-

no, nedotaknjeno (in nedotakljivo) jedro, na površju pa se odvijajo čustva, podobna valovanju. Ko smo mirni in zadovoljni, je mirna tudi naša gladina, ob navdušenju in radosti lahko razigrano valovi, razdraženost, jeza in bes pa so še najbolj podobni uničujočim morskim viharjem, ki lahko naredijo veliko škodo – če jim to dovolimo.

Delujemo lahko na podlagi površine (čustev) ali na podlagi globine. V prvem primeru smo vodeni, saj nam čustva narekujejo, kako naj ravnamo in se odzivamo. Ko izberemo delovanje iz globine, pa opazimo, da se lahko vsakič znova odločimo, da ob negativnih besedah drugih ne bomo takoj pograbili orožja, pač pa bomo prisluhnili in iskali sporočilo, ki odzvanja v ozadju. Pri tem nam izjemno pomaga moč prisotnosti in empatije: sebe in drugega čutimo z vsem, kar se nama dogaja v tem trenutku, pri tem pa namerano in zavestno odlagamo vsako jezo, užaljenost, krivdo, slabo vest, predsodke, stereotype – vse, kar naše odnose dela komplicirane in težke. Če k temu dodamo še vztrajnost, smo na dobri poti k odnosom, ki ne bodo razdvajali, pač pa povezovali. Sr(e)čno!

»Prekleta dober občutek je, ko te nekdo zares sliši, ne da bi te sodil, ne da bi skušal prevzeti odgovornost zate, ne da bi te skušal oblikovati ... Ko so me poslušali in me slišali, sem lahko na novo dojel svoj svet in šel naprej.« (Carl Rogers)

Vir: M. B. Rosenberg, Nonviolent communication, Encinitas, CA, 2003.

Letovanje na Debelem rtiču 2019 in zahvala podjetju Inotherm, d. o. o.

Od 23. do 31. 7. je na Debelem rtiču letovalo 80 otrok. Spletla so se nova prijateljstva in ustvarili nepozabni spomini. Za veliko otrok sta bila dan supanja in izlet z ladjico do Izole med najlepšimi doživetji.

Zahvaljujemo se vsem, ki so prispevali, da so naši otroci doživeli lepe počitnice, predvsem pa podjetju Inotherm, d. o. o.

OZRK Ribnica

Slike: arhiv MZL Debeli rtič

NOVO ŠOLSKO LETO NA OŠ DR. IVANA PRIJATELJA SODRAŽICA

PIŠE: MAJDA KOVAČIČ CIMPERMAN, RAVNATELJICA

Vstopili smo v šolsko leto 2019/2020. Šolo so znova napolnili veseli in razigrani glasovi. V vrtcu je bil veseli živčav vse poletje in se nadaljuje v novo šolsko leto. Polni načrtov in novih idej si želimo, da bi v letu, ki je pred nami, izpolnili pričakovanja vseh: otrok vrtca, učencev šole, staršev, strokovnih delavcev in širšega okolja.

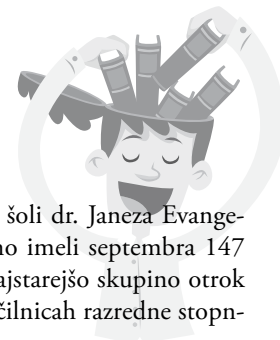
Znanje je izjemnega pomena in odpira številne poti. Vsi v vrtcu in šoli se bomo trudili, da bodo vzgojne in učne dejavnosti potekale kakovostno in strokovno. Trudili se bomo, da pri učencih vzbudimo zanimanje za odkrivanje novih znanj in spoznanj, za širjenje radovednosti, vztrajnosti in samozavesti. Z otroki vrtca in učenci šole bomo odkrivali njihova močna področja in jih učili odgovornosti za lastno delovanje in učenje. Trudili se bomo, da jim bomo nudili tudi priložnosti za samopotrjevanje, samostojno izbiranje in odločanje, grajenje osebnosti in življenje v skupnosti. Usmerjali jih bomo v iskanje dobrega, tako v sebi kot v drugih.

V tem šolskem letu našo šolo obiskuje 264 učencev, in sicer

249 na matični šoli in 15 na Podružnični šoli dr. Janeza Evangelista Kreka Sveti Gregor. V enoti vrtca smo imeli septembra 147 otrok. V prostore šole smo letos sprejeli najstarejšo skupino otrok vrtca, ki imajo svojo igralnico Levčki ob učilnicah razredne stopnje in je v celoti na novo opremljena.

V času počitnic šola in vrtec nista samevala. Poskrbeli smo, da so otroke in učence pričakali čisti in lepo urejeni prostori. Igrišče vrtca je dobilo novo ograjo. V podprtiličju šole smo zamenjali vrata, v dveh učilnicah razredne stopnje smo brusili in lakirali parket, v jedilnici je na novo postavljen razdelilni pult, na novo smo uredili brezžično internetno povezavo.

Vsem, otrokom vrtca, učenkam in učencem, vsem strokovnim delavcem in drugim zaposlenim na šoli, želim uspešno šolsko leto, ki naj bo prežeto z veliko radovednosti, ustvarjalnosti in znanja, z veliko dobre volje in prijetnimi medsebojnimi odnosi. Želim, da bi vsi znali in zmogli živeti našo skupno vizijo: S SODELOVANJEM DO ZNANJA, VARNOSTI IN ODGOVORNOSTI.

VODENA VADBA JOGE z dolgoletno tradicijo različnih telesnih vaj in drugih tehnik ponovno od septembra dalje v Sodražici.

Uravnajte se z **JOGO** – za dobro počutje je treba ohranjati psihofizično ravnovesje, za spremembe v življenju na katerem koli področju pa je treba narediti nove korake, si vzeti zelo malo časa in denarja zase, več pa ljubezni, samospoštovanja, poguma, strpnosti, notranjega miru ...

JOGA POMAGA za zdrave telesne procese, za prožno hrbtenico, sklepe in mišice, odpravlja bolečine v njih, glavobole, slabo spanje, depresijo, uravnava krvni tlak, prebavo, krepi imunski in dihalni sistem, kosti, vzdržuje hormonsko ravnovesje, življenjsko energijo, pomirja, pomlajuje telo in duha, izboljšuje koncentracijo, držo telesa, počutje, odpravlja stres, širi zavest, ustvarjalnost, energijsko polje, pogloblja samospoznavanje, pozitivne misli, dobre medosebne odnose ...

Vabljeni na začetno vadbo v Sodražici ob **ponedeljkih ob 19.00 v osnovni šoli.**

OBVEZEN VPIS in informacije na telefonski številki 041 397 789,

FB: Društvo Joga v vsakdanjem življenju Ribnica,
S: www.jvz.org/ribnica,
E: jogaribnica@siol.net.

Društvo Joga v vsakdanjem življenju Ribnica, včlanjeno v Zvezo joga društev Slovenije, polnopravno članico Olimpijskega komiteja Slovenije

ZAHVALA

Osnovna šola dr. Ivana Prijatelja Sodražica se iskreno zahvaljuje **Policijski postaji Ribnica, Prostovoljnemu gasilskemu društvu Sodražica, Društvu upokojencev Sodražica in Medobčinskemu inšpektoratu in redarstvu občin Dobrepolje, Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče ter vsem posameznikom**, ki ste nudili pomoč učencem in otrokom vrtca pri spremljanju na šolski poti ter skrbeli za prometno varnost vseh otrok v jutranjem in popoldanskem času v prvem tednu pouka ob začetku šolskega leta 2019/2020.

Iskrena hvala tudi gospodu Toniju Vidmarju s Policijske postaje Ribnica za izpeljavo vseh predavanj s področja varnostnih navodil v prometu za starše matične in podružnične šole. Hvala tudi za sodelovanje in strokovno izpeljavo pouka s področja prometne vzgoje z učenci prve triade ter skrb za izvedbo in nazoren prikaz prometnih situacij v neposredni bližini šole in na šolski poti v Sodražici.

Majda Kovačič Cimperman, ravnateljica
Osnovna šola dr. Ivana Prijatelja Sodražica

BLOŠKI PLESALCI VABIJO V SVOJE VRSTE

Plesne vaje za ljubitelje plesa v paru bosta vodila profesionalna plesalca, plesni par Peter Fileš in Maja Pucelj, ki bosta s svojimi dolgoletnimi izkušnjami predstavila in približala ples v paru tudi popolnim plesnim začetnikom.

Vaje potekajo v novi medgeneracijski dvorani nad knjižnico v Novi vasi 4a. Več informacij dobite po telefonu: 041 751 580 (Bojan) in 031 807 578 (Ivan) oz. na e-naslovu: bloski.plesalci@gmail.com.

POČASTITEV JUBILANTOV

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: ŠTEFKA JORAS

Zadnji sončen in vroč avgustovski popoldan smo člani DU Sodražica pripravili sprejem vsem jubilarantom našega društva, ki so in še bodo v letošnjem letu slavili okrogle obletnice. Kar veliko se nas je zbralo, žal pa se nekaj jubilarantov ni odzvalo našemu vabilu. Pogrešali smo jih. V roke smo tako segli šestdeset-, sedemdeset-, osemdeset- in devetdesetletnikom. V uvodnem delu je tajnica društva Cvetka vsakemu slavljencu prebrala prav zanj izbrano misel, predsednica Milka pa jim je podelila kvačkane nageljne, ki so jih izdelale članice krožka kvačkanja. Sledilo je skupinsko fotografiranje in osebne čestitke vseh udeležencev. Kot se za slavje spodobi, ni manjkalo glasbe, plesa in dobre jedače s pijačo. Kar pa pri tem največ šteje, je to, da smo se družili, obujali spomine in obdelali aktualne domače in še kakšne druge teme.

Vsak dan preživite čim lepše, veselite se vseh naslednjih dni in ostanite čim dlje zdravi in bistrih misli.

ANTON GOVŽE – DEVETDESETLETNIK

PIŠE: CVETKA VESEL, FOTO: ŠTEFKA JORAS

»Znanje je največje bogastvo, ki ga boš nosil v življenju s seboj, in tega ti ne more nihče odvzeti.« (Anton Govže)

Anton Govže se je rodil 12. septembra 1929 v Zapotoku kot tretji, najmlajši otrok v kmečki družini. Oče je bil krošnjar, kasneje, ko so v kraju dobili elektriko, se je začel ukvarjati z lesostrugarstvom.

Tone je hodil v šolo v Sodražico, pot do šole je trajala približno eno uro. V toplem delu leta so otroci hodili bos in ostru kamni na cesti so jih pogosto ranili do krvi. Doma je za učenje veljal strog režim. Takoj ko je prišel iz šole, je moral narediti domačo nalogo in nato je bil za kakšno urico prost. Vsak dan je pomagal očetu v delavnici, kjer ga je uvajal v poklic. Učil ga je tako, da je moral narediti izdelek suhe robe v miniaturo. Te izdelke mu je oče dal v nahrbtnik in ga napotil v trgovino Ivanc v Sodražici, da jih je prodal. Denar, ki ga je dobil zanje, je bil njegov. Pri Ivancu so bili z izdelki zadovoljni in so ga spodbujali k delu. Na poseben način ga je oče navadil varčevanja. Dal mu je dinar. Ta dinar v žepu je bil zelo vabljen in med tednom ga je z lahkoto porabil. Preden mu je oče naslednji teden dal nov dinar, ga je vprašal, če še ima prejšnjega. Ponovno mu je dal dinar in rekel, da bo naslednji teden dodal toliko, kolikor bo od tega dinarja prihranil. Ta dinar je ves naslednji teden stiskal v žepu. Od takrat je z denarjem delal premišljeno.

V nižjo gimnazijo se je vozil v Kočevje in takrat se je že začela vojna. V Zapotoku so jo precej občutili, ker so bili v bližini proge Ljubljana-Kočevje. Slišali so šviganje krogel, granate, ki so padale v bližino, in s tem so živeli štiri leta. Splošno vaško žalost so občutili, ko so moše odpeljali v internacijo, med njimi tudi njegovega očeta. Mnoge domačije so ostale brez gospodarja, mnogi so umrli. Za njegovim očetom se je izgubila vsaka sled, ko se je vračal iz internacije in si je v Ljubljani našel delo, a so prišli domobranci in ga odpeljali k Urhu.

Po očetovem odhodu v internacijo je veliko delal v delavnici. Izdelki niso bili kakovostni, a so vseeno šli v prodajo, ker jih je bilo težko dobiti. Tako je zaslužil zase in za svojo družino. Po vojni bi šel rad študirat, saj mu šola ni delala preglavic, a je moral

ostati doma. Vsi njegovi sošolci so si pridobili visoko izobrazbo, on pa se je potrudil, da je čim prej opravil pomožniški izpit. Mati je nadaljevala obrt po očetu in ga prijavila za strokovnega delavca. Potem je opravil še mojstrski izpit. Že leta 1951 je dobil obrtno dovoljenje na svoje ime in od takrat je bil uspešen samostojni obrtnik.

Anton pravi, da je bila njegova mladost kar lepa, ob nedeljah dopoldne so šli k maši, popoldne pa na veselice v okoliške kraje. Mladi so sodelovali tudi v kulturnem društvu. Sezidali so zadrugi dom, v katerem so se odvijale razne prireditve, polnoštevilno so bile obiskane vse vaške igre. Bili so zadovoljni, čeprav niso poznali izobilja. Svojo ženo Marijo Žlindra je poznal že iz šolskih klopi, bila sta namreč sošolca. Rodili so se jima trije otroci, vseh je bil enako vesel in z njimi ni bilo težav, vsi so se izučili in ustvarili svoje družine.

Od vsega dela mu je najljubše delo z lesom, že od malega ga je oblikoval v tisoče artiklov. Od sto vzorcev, ki jih je oblikoval, je bilo samo šest komercialno uspešnih. Anton je kmalu postal cenjen obrtnik z dobrimi in kakovostnimi izdelki. Hkrati si je ves čas prizadeval, da bi obrt postala enakovredna drugim gospodarskim dejavnostim. Vseskozi je bil aktiven soustvarjalec napredka tudi v širši družbeni skupnosti. Je dobitnik številnih priznanj, tudi za najdaljši obrtniški staž.

Član Društva upokojencev je od leta 2000 in dolgo let je bil prizadeven član upravnega odbora društva. Sedaj, v tretjem življenjskem obdobju, še vedno dela, ne zato, da bi kaj zaslužil, ampak iz navade, da mine čas. Ob nedeljah gre še vedno k maši, da je med ljudmi. Tudi med tednom si najde kakšne opravke, da vidi ljudi. Z ženo se udeležujeta vseh prireditev, ki jih organizira društvo. Malo pred rojstnim dnem smo mu na srečanju jubilarantov zaželeli še veliko zdravih let.

IVAN ŠEGA – OSEMDESET LET IN DESETA KNJIGA

PIŠE: ANA MODIC, FOTO: ŠTEFKA JORAS

Ivanu so rojenice ob njegovem rojstvu, 6. avgusta 1939, položile v zibelko mnoge darove: dober posluš, dar ustvarjanja lepe pisane besede, vztrajnost in marljivost. Vse te darove smo imeli priložnost opazovati v Miklovi hiši v Ribnici na predstavitvi njegove zadnje knjige z naslovom *Mož z napako*. Prav v njej dokazuje, da so mnoge stvari, ki se nam zgodijo v življenju, odvisne od naših genov.

Ivan je bil rojen v kmečki družini v Ravnem Dolu. Oče je poleg kmetovanja izdeloval tudi suho robo in jo peš v krošnji na hrbtu nosil prodajat v Medžimurje na Hrvaškem. S seboj je nekajkrat vzel tudi odraščajočega sina Ivana, da bi ga pripravil na zdomarsko življenje. A zaradi telesnih naporov pri prenašanju krošnje in premalo ter preslabe hrane je Ivan na poti vselej zbolel in oče ga je moral predčasno poslati domov. Zato je Ivan po končani osnovni šoli ostal doma na kmetiji vse do odhoda k vojakom. Po vojaščini je za tri mesece odšel na delo v Nemčijo in si tam zaslužil in prihranil toliko, da se je s tem denarjem sam vzdrževal med šolanjem v prvem letniku srednje tekstilne šole. Kasneje je dobival štipendijo nove tekstilne tovarne v Jurjevici, kjer se je pozneje tudi zaposlil. Nato je odšel v Ljubljano, kjer je služboval v raznih trgovskih podjetjih s tekstilom. Ob delu je opravljal tudi izredni študij na Višji komercialni šoli v Mariboru in Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Ivan večkrat pravi, da se je pravo življenje zanj začelo šele po upokojitvi in preselitvi v rodni Ravni Dol. Tu sta z ženo najprej zgradila manjšo hišo za bivanje v času delovnih vikendov, kasneje sta obnovila še stari skedenj v Maticovo etno hišo (MEH). V muzeju prikazuje preteklost ljudi v deželi suhe robe, organiziral je tudi slikarske kolonije in literarna srečanja. Od MEH do cerkve pri Novi Štifti je postavil obeležja križevega pota.

Ivan je bil aktivno vključen v dejavnosti čebelarkega društva v Ribnici in tudi ustanovitelj novega društva Apis. Priskrbel je dokumentacijo in del sredstev za gradnjo čebelarkega doma v Ribnici. Bil je pobudnik in organizator Tržnega dneva v Sodražici in je pri njem sedem let aktivno sodeloval.

Že od otroških let prepeva v raznih zborih: najprej pri Novi Štifti, nato v MPZ v Ribnici, v PPZ v Ljubljani je prepeval 25 let, po upokojitvi je začel sodelovati v kvartetu Zvon na Turjaku. Tam je še vedno aktiven.

Ivan je začel s pisanjem zgodb za časopisa Kočevske novice in Dolenjski list že pred odhodom k vojakom, intenzivneje pa se ukvarja s pisanjem v času upokojitve; v obdobju 20 let je izdal 10 knjig, od tega je osem romanov, dve knjigi pa sta strokovni. V svojih knjigah beleži čas našega življenja in kaže dogajanje v obstoječi družbi. Izdaja jih v samozaložbi. Dve od njih sta bili nominirani pri JSKD RS za najboljši knjigi, izdani v samozaložbi. Za leto 2013 so to bile Mocarice in za leto 2017 Nadučitelj. Zadnja knjiga, *Mož z napako*, zajema sedanje družbene razmere: tajkunizacija podjetij, razmere v naši otroški srčni kirurgiji ter tabu temi naše družbe – istospolnost in biseksualnost. Zgodba v knjigi človeka pritegne in prebere jo skoraj na mah ali drugače rečeno, jaz sem prebrala 180 strani knjige v treh popoldnevih. V knjigi spoznamo marsikaj, kar nam je v naši družbi nejasno.

Kot nam je Ivan povedal v pogovoru, je naslednja knjiga z naslovom *Dekla že v pripravi za tisk*, piše pa se tudi že naslednja. Zgodbe se mu porajajo na njegovih samotnih pohodih od doma po gozdni poti proti Travnici gori. Pisanje mu pomeni terapijo, zgodbe v knjigah so vzete iz življenja.

Ivan Šega je edini živeči pisatelj v naši sodraški dolini in s svojimi deli pušča globoko sled našega časa in naših krajev.

VABILO

Občanke in občane Sodražice vabimo k vpisu v študijske programe, ki smo jih pripravili glede na izražene interese:

1. **Angleščina**, dvakrat tedensko po 90 minut
2. **Italijanščina**, dvakrat tedensko po 90 minut
3. **Osnove uporabe osebnega računalnika**, enkrat tedensko po 60 minut
4. **Umetnostna zgodovina**, enkrat tedensko po 90 minut
5. **Umovadba: vaje spomina, koncentracije, logike**; enkrat tedensko po 90 minut

Čas za prijavo je do konca oktobra, ko bodo skupine začele z delom.

Za ustrezen potek delovanja posamezne skupine je potrebnih najmanj sedem prijav. V primeru zadostnega števila prijav bo izobraževanje potekalo v Sodražici, sicer v Ribnici.

Za člane društva je udeležba brezplačna.

Pisno prijavo oddajte na naslov Knafljev trg 2, 1310 Ribnica, ali na e-naslov: info.u3.ribnica@gmail.com.

Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Sodražica

ZDRAVILA IN STAROSTNIKI (2. DEL)

PIŠE: ALENKA ADAMIČ, MAG. FARM., FOTO: FREEPIK

VLOGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA

Lekarniški farmacevti lahko veliko pripomoremo h kakovosti poznejših let: z aktivnostmi za preprečevanje in obvladovanje bolezni, svetovanjem za pravilno, varno in učinkovito zdravljenje ter svetovanjem za zdrav življenjski slog.

Priporočljivo je, da imajo starostniki izbrano lekarno. Tako ima farmacevt pri svetovanju starostniku za pravilno in varno uporabo zdravil na voljo več informacij o njegovih boleznih ter tudi o tem, katera zdravila in druge izdelke bolnik uporablja za ohranjanje in varovanje zdravja. Večja je tudi stopnja zaupanja.

Neželeni učinki zdravila so običajno znani in pričakovani neželeni učinki, ki pa se pri posameznikih izrazijo v različnih jakostih. Pri starejših osebah so lahko povzročeni tudi z jemanjem zdravila v predpisanim pravem odmerku. Včasih je težko razlikovati med neželenimi učinki zdravila in normalnim staranjem. Če so neželeni učinki moteči, naj starostnik ne preneha jemati zdravila, ampak se posvetuje z zdravnikom ali farmacevtom. Pogosto se lahko s spremembo odmerka, drugačnim načinom jemanja ali spremembo zdravila izognemo neželenemu učinku ali ga zmanjšamo. Posebej naj bodo starostniki pozorni pri prvem jemanju zdravila, spremembi odmerka ali ukinitvi zdravila. Pozanimajo naj se tudi, ali zdravilo zmanjša psihofizične sposobnosti in s tem vpliva na sposobnost upravljanja vozil in delo s stroji. Če opazijo, da se navedeni neželeni učinki izrazijo, naj vprašajo zdravnika ali farmacevta za nasvet.

Zaradi jemanja več zdravil hkrati ter spremenjenega odziva in delovanja starejšega organizma na zdravila je pri starostnikih pogostejše in nemalokrat tudi izrazitejše neželeno medsebojno delovanje zdravil (interakcije). Medsebojno delovanje je lahko med zdravili, med zdravili in zdravili rastlinskega izvora, med zdravili in boleznijo, med zdravilom in hrano, med zdravilom in alkoholom, med zdravilom in cigaretami ... Posledice interakcij se pokažejo kot neželeni učinki, nedelovanje zdravila, zmanjšano ali povečano delovanje zdravila, povečana toksičnost itd. Medsebojno delovanje med zdravili se upošteva pri predpisovanju in izdajanju zdravil, zato je pomembno, da imata zdravnik in farmacevt v lekarni informacije, katera zdravila z režimom izdaje na recept in tudi brez recepta starostnik uporablja. To velja tudi za prehranska dopolnila, saj lahko vstopajo v neželeno medsebojno delovanje z zdravili.

Starostniki lahko vprašajo za nasvet v lekarnah tudi ob zdravstvenih težavah. Če bomo presodili, da lahko težave rešijo s samozdravljenjem in spremembo življenjskih navad, bomo ustrezno svetovali. Če pa bodo težave resnejše, bomo bolnika napotili k zdravniku.

Tudi pri uporabi zdravila brez recepta naj se posvetujejo s farmacevtom. Starostnik naj vedno pove farmacevtu, katera zdravila še uporablja. Farmacevt bo nato izbral najprimernejše zdravilo ali pa starostnika napotil k zdravniku.

Starostniki morajo vedeti, da prehranska dopolnila niso zdravila, vendar lahko vplivajo na delovanje zdravil. Njihova nekontrolirana in prekomerna uporaba je lahko nevarna. Zlasti je nevarna uporaba prehranskih dopolnil, ki se prodajajo »od vrat do vrat« in po medmrežju. Ker so v enakih oblikah kot zdravila, prodajalci zavajajo z njihovimi zdravilnimi učinki. Zato naj bodo starostniki previdni in kakovosten pripravek raje poiščejo v lekarni, kjer bomo dodali tudi nasvet.

Pri pravilni in varni uporabi zdravil lahko starostnikom veliko pomaga prav lekarniški farmacevt. Da ne bi izpustil pomembnih vprašanj, si jih lahko doma zapišejo.

POMOČ SVOJCEV IN SKRBNIKOV

K varni, pravilni in učinkoviti uporabi zdravil lahko veliko pripomorejo tudi svojci. Starostnikom lahko pomagajo pripraviti seznam zdravil ali vnaprej pripravijo zdravila, ki jih morajo vzeti v enem dnevu ali tednu. Pri tem se lahko uporabi posebne razdelilnike za zdravila. Pri izdelavi seznama zdravil je dobro, da sodeluje farmacevt, ki bo tudi svetoval o pravilni in varni uporabi zdravil in opazil morebitno medsebojno delovanje med zdravili, prehranskimi dopolnili in drugimi izdelki za ohranjanje zdravja.

PREVREDNOTIMO STAROST

Shakespeare je zapisal: »Pa starost prileze na skrivaj in te trdo objame, razbije te in vrže v kraj, iz rok ti vesla vzame.« Danes to nikakor ne velja več. Seveda pa se sprašujemo, kdaj nastopi starost. Po definiciji smo stari, ko imamo 65 let in več. Vendar zlahka ugotovimo, da nekateri živijo polno in ustvarjalno življenje tudi pri 90 letih, spet drugi kažejo telesno in psihično starost že pri 40 ali 50 letih. Definicija starosti se spreminja in čedalje več se govori o aktivni starosti. Tudi zato, ker smo veliko naredili na področju zdravstvene oskrbe. Žal pa velikokrat pozabljamo, da starejši ne trpijo le zaradi bolezni. Velikokrat občutijo hujšo bolečino ob tem, ko se čutijo zavržene, osamljene in nepotrebne. Zato ob vsej strokovnosti ne smemo pozabljati in spregledati tistih tegob, ki so v današnjem svetu pomanjkanja časa, potrošniške miselnosti in ekonomske preračunljivosti čedalje pogostejše. Z razvijanjem tankočutnosti in človečnosti lahko premagamo tudi te težave. Toda vzgoja mora zajeti vsakega posameznika.

Zavedati se moramo, da ima prav vsak izmed nas v rokah vajeti zase in za druge. Za doseganje aktivne starosti je treba uravnotežiti več področij: telesno zdravje, duševno (miselno in čustveno) zdravje, socialno okolje, ugodno ekonomsko stanje, ugodne družbene in zgodovinske razmere ter zdravo okolje.

Današnja družba velikokrat preveč povečuje kult mladosti in premalo poudarja življenjske izkušnje in pridobljeno znanje starejših generacij. Izjemno se cenita hitrost in storilnost, zato so starejši v tej »tekmovalnosti« velikokrat nemočni in se počutijo moteče kljub precejkrat boljši učinkovitosti in uspešnosti. Tudi potrošniška miselnost in pretirano ukvarjanje s telesom in videzom vodita v travmatično starost, saj se je idealu »večno mladostne lepote« težko približati. In le po tem je nesmiselno koprniti. Prioriteta vsakega posameznika mora biti zavedanje pomena »prave lepote«, ki izžareva veliko več. Tudi in predvsem v starosti.

Proces individualizacije velikokrat podira medgeneracijsko povezanost in pomoč. Prav družine so bile v preteklosti tiste, ki so starejšim ljudem pomagale in zanje skrbele. Tudi danes mora biti družina v sožitju vseh treh generacij in medsebojnem spoštovanju temeljni okvir življenja.

Z vzgojo mladega rodu bomo olajšali življenje današnji starejši generaciji in vsem drugim generacijam, saj je staranje naravni življenjski pojav, ki se mu nihče ne more izogniti.

Literatura: O pravilni in varni uporabi zdravil. Zdravila in starostniki: SFD, 2010.

JESENSKI ČAS

PIŠE: KATARINA ARKO IZ DRUŠTVA ZDRAV.SI, FOTO: ARHIV DRUŠTVA

Danes, ko sestavljam ta članek, je JESENSKO ENAKONOČJE, čas, ko se zgodi poravnava, dan in noč sta enako dolga in vse do zimskega solsticija se bo noč daljšala. To je čas umirjenosti, pogleda vase, harmonije, ravnovesja, lepote, ki jo lahko vidimo zunaj in znotraj sebe. Po tradicionalni kitajski medicini (TKM) je to festival razsvetljenja. Vedno več bo teme, v kateri pa lahko vidimo tudi lepoto, kar pomeni svetlobo, obilje pridelkov, plodov zunaj in znotraj, sadove preteklega dela in spoznanja, kako naprej ... Vse je odvisno od našega pogleda, a za marsikoga je to zelo turoben čas.

Narava se potegne vase, začne se pripravljati k počitku, energija se umakne noter, s čimer se lahko poistovetimo. Če v svojem življenju ohranjamo svetlobo, lahko naredimo prehod v boljšo verzijo sebe. Dovolimo si več počitka, časa zase, da lahko prepoznamo svoje občutke, najdemo notranji mir, si privoščimo več sprehodov v naravi, kjer imamo možnost nabrati tudi še nekaj sadežev, ki nas bodo okrepili za zimo (gobe, šipek, plodovi zdravilnih rastlin in koreninski deli rastlin ...). Vedno se prilagajamo času in prostoru, da krepimo telo za prihodnje obdobje.

V tem mesecu praznujemo 5. obletnico obstoja; pred petimi leti smo v okviru Društva ZDRAV.si namreč začeli z javnimi aktivnostmi. Začelo se je z brezplačno vadbo za prvo triado učencev OŠ dr. Ivana Prijatelja, ki jo sedaj že s šesto generacijo vsak četrtek pred začetkom pouka izvajamo na prostem. S ponosom in hvaležnostjo do vseh udeležencev in vseh, ki so kakor koli prispevali k našemu delu, se oziram nazaj in z velikim veseljem in upanjem zrem v prihodnost. Vsi vemo, kako pomembno je gibanje za zdrav otrokov razvoj. Otroku je treba privzgojiti željo in potrebo, da je zunaj na svežem zraku, in ni treba veliko, da se razgiba, okrepi kognitivne sposobnosti, se sprosti in umiri ter pripravi na večurno sedenje v učilnici. Pomembno je, da je tovrstno gibanje vsakodnevno in da postane navada, ki krepi zdravje in dobro počutje. To je odgovornost nas vseh, saj z zgledom privzgojamo dobre navade otrokom.

Tudi vadba za seniorje poteka že od samega začetka ustanovitve, dočim vadba na prostem, ki je bila brezplačna in namenjena vsem občanom, žal nikakor ni zaživela.

Ker pa so SPREMEMBE stalnica našega življenja, je to čas, da jih naredimo. Za dobro počutje je pomembno biti v stiku s sabo in z naravo. Zavedati se svojega počutja, in če nisi v najboljši koži, naredi spremembo, stori kaj, da bo spet dobro, premakni energijo. To dosežemo predvsem z gibanjem v naravi. Nikdar ne dovoli, da si žrtev svojega počutja, kajti vsak najde kaj, za kar je lahko hvaležen in mu nudi zadovoljstvo. Običajno so to majhne, drobne stvari, ki pa delajo velike premike. Narava in fizična aktivnost premagata marsikatero oviro.

Če nam kaj ne gre in ravnamo drugače, se nam bo to čez čas zdelo zelo enostavno in se bomo čudili, kaj nam je delalo preglavice. Zato se v taki situaciji ne vdajmo, da ne potonemo, kajti večkrat, ko to občutimo, močnejši smo in bolj nam je jasno, da je to sestavni del, ki je začasen. Po dežju vedno posije sonce, zato ne sprejmi občutka teme za svojega.

Organizirali smo tudi razne zanimive dogodke in predavanja s povabljenimi gosti in v lastni izvedbi. Vsi dogodki so bili odlično obiskani tako s strani krajanov kot zunanjih obiskovalcev. Iščemo načine, kako v najboljši obliki približati stik s sabo in naravo posamezniku, da bo zanj prijeten in dostopen.

Septembra je potekala delavnica spoznavanja divjeraslih zdravilnih in uporabnih rastlin tudi v kulinariki z znanim biologom g. Stipetom Hačimovičem. Dobili smo se na naslovu društva v dveh

skupinah, dopoldan in popoldan, ter si ogledali kar nekaj primerkov rastlin, ki so podpora ali pomoč pri odpravljanju raznih težav. Narava nam nudi veliko, skoraj vse, le poznati jo je treba in pravočasno ukrepati. Za to pa je seveda potrebno znanje in zavedanje sebe, treba je biti pozoren na svoje počutje, spremljati odzive telesa, kajti ni vse za vsakogar. Odvisno je tudi, kaj želimo doseči. Ali telo krepiti, mu pomagati, ali ga zdraviti. Takrat vsekakor obiščemo zdravnika. Odlično je, da telesu pomagamo pri krepitvi na naraven način in mu pomagamo, preden zbolí. Pomemben pa je tudi odnos do narave in njenega ohranjanja v najbolj čisti obliki.

Na sprehod ni bilo treba iti daleč. V okolici hiše smo spoznali toliko novih rastlin, se seznanili z njihovo uporabo in pripravo, da se je čas kar prehitro iztekel. Tudi na drugi delavnici se rastline niso ponavljale, saj je g. Stipe zakladnica znanja in je bilo na vsako vprašanje tudi več odgovorov, podkrepjenih s primeri iz njegove prakse, ki so dogodek še bolj popestrili.

Gospod Stipe je zelo zanimiva oseba, poleg tega, da ima veliko znanja o botaniki, ga tudi dobro uporabljaja, saj je že več kot 20 let vegan in pri svojih 72 letih še ni imel enega dneva bolniške odsotnosti, niti nima zdravstvenega kartona. Vsekakor je oseba, od katere se lahko veliko naučimo, da ohranjamo zdravje.

Njegova pravila pri uživanju hrane in zdravilnih rastlin so:

- načelo kompatibilnosti,
- načelo integralnosti in
- biološko poreklo.

Obljubil je, da se še srečamo.

Že ustaljeno pa tretje leto potekajo predavanja ge. Nerine Darman, raziskovalke zdravega življenja in samozdravilnih vibracij, ki so nujne v današnjem času stresa, onesnaženosti in elektrosмога. Gospa Nerina nam vedno postreže z izvirnimi rešitvami za vzdrževanje homeostaze, to je zdravega ravnovesja v telesu. Med predavanjem smo deležni podpornih frekvenc Teslovega generatorja in drugih bioenergijskih pripomočkov za harmonijo telesa in duha. Vsakič je izpostavljena nova problematika, ki se obravnava z vseh vidikov telesa in počutja, v prijetnem vzdušju pa uživamo tudi v mini degustaciji zdrave hrane. In kot pravi Nerina: ljubimo življenje in najdimo svoje zrno znanja in zrno dejanja, da bomo občutili zdravje in zadovoljstvo. Bodimo naravnani na vrednote in jih poiščimo v sedanjem trenutku. Telo in počutje nam bosta hvaležna.

JESENSKA KUHINJA

PIŠETA IN FOTOGRAFIRATA: SONJA IN MARJAN ČAMPA

Meteorološka jesen obsega september, oktober in november. Jesen je čas, ko narava obrodi še zadnje sadove našega dela. Dnevi postajajo vse krajši in hladnejši, soncu slabi moč. Ljudje hitimo pospravljat, kar je še ostalo na vrtu. Kako lepo se je podati v naravo in opazovati pisano listje na drevesih in pod našimi nogami, prav prijetno je hoditi po šumečem listju.

Jeseni stikamo po gozdu za gobami, velikokrat nam niti ni treba iti daleč od doma, saj štorovke zrastejo tudi na vrtu. Jeseni se odpravimo s košaro po prvi kostanj, h kateremu se odlično poda dober mošt. To je čas kuhanja marmelad, ki si jih zjutraj mažemo na kruh ali pa jih uporabimo za sladice.

Za tokratno številko Suhorobarja sva izbrala mesno jed, in sicer piščančji mini file na bučni omaki s šampinjoni, za sladico pa ovsene rezine z jabolki.

Piščančji mini file na bučni omaki s šampinjoni

Za 4 osebe:

600 g piščančjega mini fileja
(lahko tudi prsa)
600 g muškatne buče
15 g olivnega olja
150 g rdeče čebule (lahko tudi navadne)
350 g šampinjonov
ščepe mlete sladke paprike
belo vino, sol, poper, peteršilj

Priprava:

Na olju prepražimo seseklano čebulo, da postekleni, dodamo na kocke narezano bučo, ki smo jo olupili in ji odstranili semena. Pokrito dušimo, da se zmežča, nato s paličnim mešalnikom pretlačimo v gladko zmes. Omaki dodamo sladko papriko, sol, poper in belo vino. Posebej na olju opečemo mini fileje, ki jih nato preložimo v drugo posodo. Na ostanku maščobe na hitro popražimo na lističe narezane šampinjone. Meso in gobe dodamo v omako in malo pokuhamo. Na koncu dodamo sesekljan peteršilj in po želji smetano za kuhanje ali sladko smetano. Omaka ima drugačen okus kot klasična gobova omaka in ni ji treba dodajati moke, saj jo buča lepo zgosti. Buče torej lahko uporabimo kot zgoščevalno sredstvo, zaradi nizke kalorične vrednosti jih uporabimo tudi pri dietni prehrani.

Ovsene rezine z jabolki

80 g masla
240 g sladkorja
2 jajci
160 g moke
100 g ovsenih otrobov ali mletih ovsenih kosmičev
½ zavitka pecilnega praška
1 zavitek vanilina
1 žličko limonine lupine
5 srednje velikih jabolčk
4 žlice gladke ribezove ali slivove marmelade

Priprava:

Zmehčano maslo in sladkor penasto umešamo ter postopno primešamo jajca. Dodamo vanilin in limonino lupinico. Nato primešamo moko, ovsene otrobe in pecilni prašek. Po potrebi dodamo nekaj žlic mleka, da masa ne bo pregosta. Maso damo v pekač in po njej enakomerno porazdelimo olupljena in na tanke rezine narezana jabolka. Potresemo s sladkorjem. Pečemo v pečici na 180 stopinj približno 35 minut. Premažemo z marmelado, ki smo jo predhodno segreti, nato pa postavimo nazaj v pečico še za približno 5 minut. Ohlajeno pecivo narežemo na poljubno velike rezine.

»Že dan je krajši,
daljše so noči,
kot da jesen hiti,
se ji morda mudi,
da nas s pridelki obdari,
prelepih barv razveseli.«
(Jože K.)

V ŠD EXTREM SMO ZAČELI S PRIPRAVAMI NA NOVO SEZONO

PIŠE: ŠD EXTREM, FOTO: M. KLEVŽE

ČLANI

Članska ekipa ŠD Extrem, ki tudi letos zastopa barve kluba v 2. slovenski futsal ligi, je začela s pripravami v drugi polovici avgusta. Kondicijske priprave so vsakodnevno potekale na stadionu Ugar v Ribnici pod taktirko glavnega trenerja Mitje Miheliča in kondicijskega trenerja Marjana Oražma iz Kočevja. V društvu smo zelo veseli, da se je g. Oražem odzval našemu povabilu, saj gre za človeka z bogato kariero, zelo širokim znanjem na področju kondicijske priprave, psihologije in anatomije. Deloval je po Evropi in pustil velik pečat na športnem področju v Sloveniji in tujini. Z njim je bilo v času priprav narejeno veliko delo na področju psihološke, strokovne in telesne pripravljenosti igralcev. Ekipa članov bo letos nastopila v dopolnjeni sestavi s petimi novimi člani. Pridružili so se nam Jure Vetrlih, Andraž Derganc, Miha Matić, Jaka Milavec in Matija Klun.

Svojo pripravljenost so člani preizkusili na prijateljski tekmi s prvotigašem, ekipo FC Bronx s Škofij, ki se je odzvala našemu povabilu in tako sodelovala pri oblikovanju vsebine letošnjega Extremovega dne v petek, 6. septembra 2019. Na tekmi se je zbralo lepo število igralcev, za popestritev so poskrbele sodraške mažoretke. Končni rezultat 1 : 7 je bil sicer v korist gostov, vendar so naši fantje pokazali pravo igro in borbenost za začetek sezone.

ZAČETEK SEZONE

Člani so v petek, 20. septembra 2019, ob 19.30 odigrali prvo tekmo v sezoni proti ekipi KMN Miklavž in na žalost izgubili z 2 : 4. 27. septembra ob 20. uri pa so fantje odigrali drugo tekmo v prvenstvu, in sicer je bil v dvorani Velike Lašče derbi med FC Dobrepolje in ŠD Extrem. Naši fantje so pokazali veliko borbenost in zmagali z rezultatom 3 : 5. Osvojili so prve tri točke v letošnji sezoni.

SELEKCIJI U19 in U17

Selekciji U19 in U17 sta se pridružili članom pri kondicijskih pripravah in s septembrom začeli s treningi v dvorani. V nedeljo, 8. septembra 2019, sta se na poti s priprav iz Podčetrtra na prijateljskih tekmah ustavili selekciji Bronxov (FC Bronx), U17 in U19. V športnem centru v Ribnici sta bili odigrani dve prijateljski tekmi. Selekcija ŠD Extrem U17 je premagala gostujočo ekipo z rezultatom 4 : 3, selekcija ŠD Extrem U19 pa je kljub dobri igri in borbenosti klonila proti prvaku iz pretekle sezone z rezultatom 1 : 5. Igra, želja in borbenost obeh selekcij obetajo in že sedaj vas vabimo, da spremljate njune tekme!

MLAJŠE SELEKCIJE

Mlajše selekcije so začele s treningi v prvem oz. drugem tednu septembra po razporedu. Selekciji U13 in U15 začneta s tekmovanji v oktobru, za mlajše selekcije pa organiziramo medsebojne turnirje med ekipami Ribnice, Sodražica, Blok, Loške doline in Loškega Po-

toka, kjer preizkusijo svoje znanje, se družijo in predvsem spoznavajo pravila igre z žogo in obnašanja na igrišču.

DAN SLOVENSKEGA FUTSALA

V soboto, 31. 8. 2019, je bil na Vrhniki obeležen dan slovenskega futsala, kjer je sodelovalo tudi naše društvo. Čez cel dan so se v športni dvorani na Vrhniki vrstila predavanja in usposabljanja trenerjev, sodnikov, časomerilcev in delegatov. Naš trener Mitja Mihelič je bil eden izmed predavateljev celodnevne programa. Zbranim trenerjem je skupino 15 igralcev ŠD Extrem in pomočnikom Blažem Rotom prikazal tehnike vodenja žoge pri mlajših selekcijah. Delo so Mitja, Blaž in igralci zelo dobro opravili in prejeli številne pohvale z vseh strani.

Vsi Extremovi udeleženci smo si na koncu dne ogledali tekmo Superpokala Slovenije v futsalu, kjer sta si nasproti stala dva bivša igralca ŠD Extrem: Teo Turk (FK Dobovec) in Maxi Vesel (FC Siliko).

EXTREMNOV DAN

Junija odpadli Extremov dan smo nadomestili v petek, 6. septembra 2019. V svojo družbo smo povabili g. Dušana Razborška, prvega selektorja slovenske futsal reprezentance in aktualnega trenerja FK Klagenfurt iz Avstrije. S svojim bogatim znanjem in zanimivim predavanjem je zbranim udeležencem predstavil, kakšen je njegov pogled na vlogo igralca, trenerja in starša pri športu oz. futsalu. Predavanja se je udeležil tudi g. Andrej Pogorelec, podžupan občine Sodražica, in zbranim na koncu namenil nekaj vzpodbudnih besed.

Vse starše, igralce in občane obveščamo, da bomo s predavanji, okroglimi mizami in ostalimi izobraževalnimi vsebinami, ki zadevajo udejstvovanje otrok v športu, predstavitev športa in srečanja z znanimi igralci iz športa, nadaljevati tudi v prihodnje, zato vas že letos vabimo na Extremov dan prihodnje leto!

PRVI TURNIR ZA SELEKCIJI U9 in U11 EXTREMOV ŠOLE

V soboto, 14. septembra 2019, je na stadionu Ugar potekal prvi od nizov turnirjev Extremove šole v selekcijah U11 in U9. Igralci vseh selekcij Extremove šole so pokazali zelo veliko znanja in tekmovalnega naboja. Trenerjem in igralcem čestitamo za dobro in strokovno izveden turnir.

VABLJENI NA DOMAČE TEKME V ŠPORTNI DVORANI SODRAŽICA:

11. 10. 2019 ob 19.30	tekma, člani – 2. SFL
12. 10. 2019 ob 17.00	tekma, DP U17
13. 10. 2019 ob 16.00	tekma, DP U19
18. 10. 2019	člani : Dlan Logatec
19. 10. 2019 ob 10.00	turnir, DP U13
20. 10. 2019	U15 : NK Ribnica
27. 10. 2019	U19 : KIX Ajdovščina
9. 11. 2019 ob 16.30	tekma, DP U17
10. 11. 2019 ob 15.30	tekma, U15
17. 11. 2019 ob 14.30	tekma, U15
17. 11. 2019 ob 17.00	tekma, U19
22. 11. 2019 ob 19.00	tekma, člani
30. 11. 2019 ob 16.30	tekma, DP U17
1. 12. 2019 ob 15.30	tekma, U19
15. 12. 2019 ob 15.30	tekma, U15

OBČINSKA LIGA V MALEM NOGOMETU »SODRAŽICA 2019«

PIŠE: TADEJ LEVSTEK, FOTO: MIHA VETRIH

Igra, kot tudi pojmuje futsal igro, je prosta psihična in fizična aktivnost z neštetimi možnostmi izražanja tako tehničnih kot taktičnih prvin futsal igre. Vsaka igra ponuja zadovoljstvo in veselje in je pri športu povezana z uspešnim rezultatom. Tako je futsal oz. mali nogomet kot športna igra zelo privlačen za večino otrok in odraslih. Zadovoljuje zahtevo po gibanju in dinamiki ter obenem zahteva ustvarjalnost. Osnovni namen futsal igre je navdušiti otroke in odrasle za to zvrst športa. To je športna panoga, ki združuje stare in mlade ljudi. Kot vsaka igra je (in tudi mora biti) tudi ta borba za rezultat.

Mnogokrat se sprašujemo, ali dovolj razmišljamo o tem, kaj otrokom in odraslim nudimo na področju športne rekreacije, kaj jim kot športni zanesenjaki lahko ponudimo. Zato smo se tudi mi odločili, da na tem področju ponudimo nekaj več, kar bi ljudem nudilo veselje, sprostitvev in zabavo, ki jo v današnjem tempu življenja še kako potrebujemo.

No, pa bo kdo vprašal, zakaj tak naslov (namreč OLMN »SODRAŽICA 2019«). Naj kar takoj povem, da je bilo to res eno VESELO srečanje vseh, tako mladih kot starih igralcev futsala, ki so med seboj tekmovali in se družili vse poletje.

Pred leti se je našim predhodnikom porodila ideja, da bi med poletjem organizirali t. i. »krajevno ligo Sodražice«. V tej ligi, ki se je kar dobro prijela, so sodelovale ekipe, ki so jih pretežno sestavljali igralci, ki so med letom aktivno zastopali barve KMN Sodražica v raznih ligaških tekmovanjih in turnirjih. Postopoma so v svoje ekipe začeli vključevati tudi svoje prijatelje in tako so se oblikovale ekipe, ki so med seboj tekmovali poleti. Vendar, ker smo klub z zelo bogato malonogometno tradicijo in s kar nekaj lepimi uspehi, se nam je porodila ideja, da to nogometno igro razvijemo in nekoliko razširimo tudi med ostale prebivalce občine Sodražica, ki se z nogometno igro srečujejo bolj poredkoma. Tako smo k sodelovanju povabili tudi ekipe iz naših sosednjih krajev oz. občin. Nastala je poletna liga, ki smo jo poimenovali kar »OLMN SODRAŽICA«. Letos je štela deset ekip, ki so se med seboj merile ves julij in avgust.

Letos praznujemo 25-letnico delovanja lige na tak način. Ta jubilej smo obeležili tako, da je vsaka ekipa prejela komplet majic z napisom o 25-letnem obstoju lige. Letošnje poletno ligo je povsem zasluženost osvojila ekipa Globeli, ki so jo sestavljali zelo mladi in perspektivni igralci, ki krojijo slovenski futsal vrh tudi na državnem nivoju.

Končna lestvica v OLMN »SODRAŽICA 2019«

Rezultati zadnjega, 9. kroga OLMN Sodražica 2019	
Rekreacija Zapotok : INELTA	4:1
Slemena : KMN Granit	2:4
Zamostec : Veterani	5:1
KMN Kot : Omega b.b.	5:0
Petek Transport : Globel	1:2

Mesto	Ekipa	T	Z	R	P	DG	PG	GR	Točke
1.	Globel	9	8	0	1	28	8	20	24
2.	KMN Kot	9	7	1	1	26	5	21	22
3.	Petek Transport	9	7	0	2	27	8	19	21
4.	KMN Grafit	9	7	0	2	29	15	14	21
5.	Zamostec	9	4	1	4	20	18	2	13
6.	Slemena	9	3	1	5	21	21	0	10
7.	Omega	9	2	1	6	15	28	-13	7
8.	Veterani	9	2	1	6	10	26	-16	7
9.	Rekreacija Zapotok	9	2	0	7	10	35	-25	6
10.	INELTA	9	0	1	8	4	26	-22	1

Po koncu ligaškega dela tekmovanja pa smo priredili še zaključni turnir za pokal občine Sodražica. Na njem so sodelovale vse ekipe. Razporedili smo jih v tri tekmovalne skupine, ki smo jih oblikovali glede na končno lestvico lige. Prvi tekmovalni dan je bil torek, 6. 8. 2019, drugi tekmovalni dan pa petek, 9. 8. 2019. Zaključni del turnirja je potekal 13. 8. 2019. Najprej so sledile tri polfinalne tekme, nato pa še veliki finale, kjer smo imeli tri ekipe, ki so se pomerile med seboj po sistemu vsaka z vsako.

Na koncu turnirja je g. župan Blaž Milavec podelil priznanja najboljšim. Pokale in nagrade so prejele tri prvouvrščene ekipe iz ligaškega dela in ekipe, ki so zasedle prva tri mesta na zaključnem turnirju. Lepi priznanji sta prejela tudi najboljši igralec in vratar celotne lige.

- Najboljši vratar lige je postal vratar **Gašper Krajec** iz ekipe KMN Kot.
- Najboljši igralec lige je postal igralec **Max Vesel** iz ekipe Globel.

Pokal za fair play je prejela ekipa **Inelta**.

Proglášen je bil tudi najboljši strelec turnirja, tj. **Miha Marič** iz ekipe KMN Grafit.

Končni rezultati zaključnega turnirja:

1. mesto: KMN Grafit
2. mesto: KMN Kot
3. mesto: Globel

Kot vidite, smo turnir uspešno spravili pod streho. Čeprav je ves čas močno deževalo, se igralci niso dali. Vseeno so bili zelo borbeni in zadovoljni, tako da se zagotovo ne gre bati, da jih v prihodnje ne bi bilo zraven, saj so tudi oni eni izmed tistih, brez katerih tako lepo tekmovanje ne more uspeti. Zato vse čestitke vsem igralcem, ki so pripomogli, da je bilo to tekmovanje zanimivo in napeto vse do konca. Prav posebna zahvala gre Stanetu Hočevarju in Vladu Vetricu, ki sta se celo poletje trudila, da je vse potekalo brezhibno in nemoteno, tako na igrišču kot izven njega, in seveda sodniku Darku Bobarju za sodniške odločitve, ki jih je uspešno sprejemal. Zahvala pa gre tudi OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica ter Občini Sodražica, ki nas podpirata ves čas trajanja tega projekta.

Lep športen pozdrav od vseh igralcev KMN SODRAŽICA, ki si sedaj želimo vašega navijanja za naše fante, kajti prave državne tekme so se ravno dobro začele. Srečno v 2. SFL!

ODBOJKA NA MIVKI

TURNIR MEŠANIH TROJK

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: MATEJA VESEL,
VODJA ODBOJKARSKE SEKCIJE

V soboto, 29. 6. 2019, se je odvijal turnir v odbojki na mivki, ki sta ga letos skupaj organizirala ŠD Sodražica in KMN Sodražica na Dnevu športa v okviru Psoglavskih dni. Tekmovanje se je pričelo ob 11. uri, zaključilo pa s finalno tekmo ob 20. uri. V ekipah je morala biti najmanj ena igralca.

Nabralo se nas je dvanajst ekip, kar za naše kraje pomeni zelo dobro obiskan turnir.

Vse so bile zelo dobre in igrala se je res dobra igra skozi celoten dan. Ekipe so prišle z vseh vetrov, tj. iz Ribnice, Kočevja, Cerknice, Ljubljane, Črnomlja in seveda domačega kraja. ŠD Sodražica je imel dve ekipi.

Prvo mesto je zasedla ekipa Power Girls (Špela Bečaj, Tilen Tomšič in Jan Leskovec), tretje mesto je osvojila ekipa Mokro čelo (Greta Gašparac, Jure Pogorelec, Jesenko Ibičič), četrto pa Lene kosti (Tomaž in Brina Obranovič ter Jakob Delič). Med dvanajstimi ekipami je ekipa ŠD Sodražica I (Patricija Virant, Jana Turk, Rok Vidic in Jana Lovšin) zasedla osmo mesto, ekipa ŠD Sodražica II (Blaž Jakopin, Andrej Turk, Mateja Vesel) pa odlično drugo mesto. Najboljšim štirim eki-

pam smo podelili pokale in praktične nagrade, priznanje za najboljšo igralco in igralca ter fair play ekipo.

Vsem se zahvaljujem za pomoč in udeležbo na turnirju, hvala KMN Sodražica za soorganizacijo, Bistrotu Ž, ki je za najboljša mesta podaril pico in kepice sladoleda, Balinarskemu klubu Sodražica in pa moji ekipi, ŠD Sodražica – sekcija odbojke, ki se ji še enkrat iskreno zahvaljujem za pomoč. Upam, da bomo v prihodnje še organizirali kakšen tovrsten turnir.

VETERANSKI TURNIR V DOBREPOLJU

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: MIRAN ŠTUPICA

Rokometni veterani in naši dolgoletni športni prijatelji iz Dobrepolja so v soboto, 8. 6. 2019, priredili že tradicionalni rokometni turnir, na katerem je bila ekipa iz Sodražice v preteklosti zelo uspešna. Tudi tokrat ni bilo drugače, saj smo zasedli tretje mesto in v bife Pri mesarju spet prinesli lep pokal. V tekmi za tretje mesto smo premagali ekipo Črnomlja, proti kateri smo pet minut pred koncem tekme vodili že za štiri gole, pa vendar dovolili, da se je tekma končala z neodločnim izidom. Očitno se je poznala odsotnost nekaterih naših ključnih izkušenih igralcev (Stole, Pepa, Zdovc, Fogl, Špenglar in Borut). Tekmo so z uspešnim izvajanjem sedemmetrovk uspešno zaključili Dule, Štajnprik in Mihela.

Kako smo sestavili ekipo? V tradicionalni bazi Pri mesarju so se pred odhodom našli samo štirje igralci. Vsekakor premalo za začetek tekme. Kaj storiti? Enostavno smo se odpravili v Dobrepolje, da ne bi manjkali na turnirju in tako povzročili težave Dobrepoljcem, v upanju, da bomo tam dobili na posodo kakšnega vratarja in igralca. Bo že, kakor bo. In glej ga zlomka. Po trgu ne vedoč, kaj ga čaka, naravnost od zobozdravnika pride Zvone, se usede v avto in nas je že pet. Še nas manjka, zato z Vrhniko kar s starim APN-6 pride skozi Ig in Želimlje ter Turjak na pomoč Mjerc, ki z rokometom ni ravno na ti. Za povrh naslednji dan sodeluje na maratonu Franja, na katerem ga čaka vsaj 100 km vožnje s kolesom. Tako smo v Dobrepolju nekako sestavili ekipo. V to čast smo nujno spili nekaj osvežilnega, si sposodili dva igralca in odigrali turnir štirih ekip. Kot zanalašč se je lažje poškodoval Zvone, vendar ne toliko, da ne bi vseskozi navijal za soigralce na igrišču ter seveda pravniško kontroliral zapisniško mizo, da je bilo vse v redu. Tako smo ponovno dokazali, kako je treba zastopati barve sodraškega rokometna in posledično Športnega društva. Ne upam si pomisliti, kako lepo bi bilo, ko bi se teh veteranskih turnirjev udeleževali fantje, ki so včasih igrali rokomet v Sodražici, in teh ni malo. Res so križi in težave zaradi let tukaj, vendar ni ga čez dobro družbo in prijateljevanje s tistimi, s katerimi smo bolj ali manj skupaj preživljali mladost.

KONČNI VRSTNI RED EKIP:
1. TRBOVLJE 2. DOBREPOLJE
3. SODRAŽICA 4. ČRNOMELJ

OGENJCA JE TRAGEDIJA PARTIZANSKEGA UPORA IN LOŠKEGA POTOKA!

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: FRANC MIHIČ

»Kolaboracija ne more biti vrednota. Ogenjca je lahko prisposoda za celotno medvojno dogajanje na Slovenskem. Nasproti sta si stali dve odločitvi, dve izbiri. Odločitev za upor, za svobodo, za boj proti osvajalcem, ki so razkosali domovino in slovenstvu hoteli vzeti prihodnost, in na drugi strani odločitev za sodelovanje z osvajalcem. To so dejstva,« je dejal slavnostni govornik Milan Kučan na spominski slovesnosti, posvečeni spominu uničenja partizanske bolnice Ogenjca pri Loškem Potoku med italijansko roško ofenzivo leta 1942. Že leta spremljam spominske slovesnosti pri Ogenjci in spoštujem izražanje pietete do mrtvih partizanov. Ne strinjam pa se s tam ponavljajočo se razlago

zgodovine in obtoževanjem žrtev revolucije, da so izdajalci naroda. K pisanju sta me dodatno spodbudili pismi oz. prispevek, in sicer Razklanost slovenskega naroda nam prinaša le škodo, ki je zaključna misel Mirka Anzeljca, častnega občana občine Ribnica, v njegovem prispevku, objavljenem v Rešetu, in seveda pismo mojega učitelja Janeza Debeljaka, častnega občana več občin. V njem mi med drugim piše: »Vsaj trideset let sem moral kot slavist mladim generacijam razlagati Klopčičevo partizansko enodejanko Mati. Mati zaradi izdajstva izgubi sina, enega sina. Torej vcepljal sem stereotip o borcu, ki pade za svobodo, njegov nasprotnik pa je izdajalec. Tipična pravljica o pridnem Janezku in hudobnem Mihcu. Izdajalca je treba za vse čase sovražiti, izničiti. Pa se v meni oglašča neka druga resnica.«

Katera so torej tista dejstva, Milan Kučan, ki so lahko prisposoda za odločitev za upor ali za sodelovanje z osvajalcem? Dejstvo je, da je med roško ofenzivo, ki je na tem območju potekala julija in avgusta 1942, partizanka ustrelila italijanskega poročnika, ki je z enoto korakal po cesti v Sodolu v Loškem Potoku. Ali je to storila po lastni presoji ali ji je bilo ukazano, ni znano, je pa pomembno odprto vprašanje. Italijani so partizanko likvidirali in se maščevali prebivalcem Loškega Potoka s pobjem 14 talcev v Sodolu in požigom vasi Travniki. Najmanj nenavadno je, da ni nobenega obeležja, ne zapisa o partizanki, ki je s svojim dejanjem sprožila to tragedijo Loškega Potoka. Na to me je večkrat opozorila moja pokojna mama, Jožefa Mihič, roj. Kordiš, ki je bila v Loškem Potoku poznana kot »Trafikarjeva Pepca«. To so mi potrdili še nekateri drugi Potočani, nazadnje letos, ko sem bil pri maši za »sodolske žrtve«. V italijanski hajki so ti potem odkrili zatočišče ranjencev v jami Ogenjca. Skrito jamo je izdal partizan, ki jo je zapustil. Bolničarka je kljub Hipokratovi prisegi, sicer po dogovoru z ranjenci, ustrelila ranjence in sebe. V jami je ostalo deset mrtvih ranjencev, dva še živa so Italijani zajeli in sta preživela ujetništvo ter sta po kapitulaciji Italije zopet vstopila v partizane. Kučan je še poudaril: »Slovenci smo v najbolj herojskem obdobju, v katerem smo zaradi upora in boja kot narod obstali, morali plačati velikanski davek. To, kar se nam je dogodilo, je pustilo tudi mnoge tragične posledice, ki jih nosimo vse do današnjih dni in bremenijo življenje celo najmlajših generacij. Spraviti se s preteklostjo seveda ne pomeni enakega vrednotenja vsega, kar se je v njej dogajalo. Kolaboracija, sodelovanje z okupatorjem in sovražnikom ne more biti vrednota ...« Sprašujem, kateri dogodki, povezani s partizansko tragedijo pri Ogenjci, pa so tisti, ki kažejo na kolaboracijo. Partizansko bolnico Ogenjca je vendar izdal partizan. Kučan pravi: »V bitki pri Termopilah, v kateri so Grki branili svobodo Grčije pred Perzijci, so padli do zadnjega moža. Ni jih pokončala zla vojna sreča ali premoč sovrage. Padli so, ker se je našel izdajalec, ki je v zameno za bogastvo Perzijce pripeljal svojim rojakom za hrbet. Stari Grki z etičnim vrednotenjem niso imeli težav.« Kučan pri tem ne razume, da so se pri Termopilah borili za svobodo Grki proti Perzijcem in so padli

za domovino Grčijo. To ni bila državljanska vojna Grka proti Grku. V državljanski vojni ne poteka spopad med dvema narodoma, zato ne more biti izdajalec naroda, temveč poteka spopad med privrženci različnih družbenih ureditev. V slovenski državljanski vojni med okupacijo je bil to spopad med privrženci revolucije oz. boljševiškega socializma ter med protirevolucionarji, nasprotniki sovjetskega socializma in Stalina. »Dokazali smo to, ko smo povojne poboje že pred časom prepoznali kot zavržno dejanje,« je spomnil nekdanji predsednik in dodal: »vrednotno zavračanje kolaboracije ne izključuje obsodbe marsičesa, kar se je dogajalo v imenu upora in varovanja pred sovražniki. Pa vendar je čas, da temeljno resnico o takratnih izbirah končno sprejmemo, se naučimo z njo živeti in jo ponotranjimo.« Res je, da je Milan Kučan v javni izjavi zapisal, da želi ponoviti svoje besede obžalovanja in obsodbe povojnih zunajsodnih pobojev, ki bodo v slovenskem zgodovinskem spominu zapisani kot moralni in pravni zločin. Samo na podlagi pietete do mrtvih sta mogoča spravno sožitje med živimi in strpnost v skupnem bivanju ljudi različnih prepričanj drug z drugim in ne drug proti drugemu. To berem na prvi strani Nedela z dne 29. julija 2000. Žalostno je, da vsaj ta moralni oz. pravni zločin še do danes ni doživel epiloga na sodišču. Menda izkazana pieteta do mrtvih ne nadomesti sodišča, ko gre za moralni in pravni zločin? »Kar je bilo, tega ni mogoče spremeniti. Se je pa iz tega mogoče veliko naučiti za prihodnost. Ponos nad tem, kar smo Slovenci zmogli v času NOB, ko je bil naš narod velik zaradi svojega prispevka k zmagi nad zlomom fašizma, je, skupaj z našo odločitvijo za samostojnost in obrambo naravne pravice slehernega naroda do samoodločbe, vir naše samozavesti in poguma tudi za prihodnost. Je moralna legitimacija, ki jo imamo pred zgodovino, pred svetom in pred prihodnostjo,« je izpostavil Kučan in dodal, da ni zagotovil, da nas ne čakajo nove preizkušnje in izzivi. Kateri? Ne pozabimo, osnovni vir vsega zla je bil okupator, kar se včasih pozablja. Dejstvo je, da je odpor povzročil smrt 7800 okupatorjev. Vseh žrtev vojne in revolucionarne vihre pa je več kot 100.000 med prebivalstvom. Številke govore kruto resnico. Tudi v Loškem Potoku je bilo podobno. Zaradi vojne in revolucionarne vihre so ocene, da je umrlo 260 Potočanov, od tega 220 »belih« in 40 »rdečih«. Koliko pa je tam padlo okupatorjev zaradi partizanskega upora, so le grobe ocene, to je več kot deset okupatorskih vojakov. Pri samem dogajanju pri Ogenjci ni padel noben Potočan, le prej 14 talcev, samih Potočanov. Partizanski komandant Franc Sever - Franta, letalski polkovnik JLA, ki je sedaj osrednji junak v filmu o rešitvi partizanov na Menini planini pred koncem vojne, je v intervjuju, ki ga je vodil Lado Ambrožič na RTV SLO 1 v nedeljo, 14. 4. 2013, zvečer med drugim povedal,

da so mu po vrnitvi s študija v SZ po končani 2. svetovni vojni, ko je povedal, kakšen režim in težko življenje ljudi je videl v SZ, zabičali, da mora o tem molčati. Matija Maček, visoki komunistični funkcionar in vodja slovenske OZNE, mu je tedaj dejal: »Če bi to, kaj se dogaja in kako se živi v SZ, povedali ljudem, ne bi šel nihče v partizane!«

Spoštujemo upor in obžalujemo tragedijo državljanske vojne. Ne pozabimo, Stalin je že med vojno dosegel, da je bilo ozemlje Kraljevine Jugoslavije interesno področje SZ, ter je bil Titov edini pravi politični prijatelj. Rdeča armada je osvobajala Jugoslavijo in tako pomagala Titu, da je zmagal v državljanski vojni in po koncu vojne prevzel oblast v državi. Če pa bi bila Jugoslavija interesno področje zahodnih zaveznikov, se vse to ne bi moglo zgoditi. Dejstvo je, da je nacistična Nemčija podpisala kapitulacijo zaveznikom in nobenim partizanom v Evropi, niti Titu ne. To dejstvo ne zanika upora partizanov. Berem, da je Tito vedel, da bodo nacistično Nemčijo zmogli premagati le zavezniki, ki so bili zadostno industrijsko in vojaško močni. Zato je bila zanj pomembnejša zmaga v državljanski vojni, to je zmaga nad Mihajlovičevimi četniki, plavo gardo, kraljevo vojsko v domovini in drugimi nasprotniki revolucije, ki so bili vsi poraženi. Privrženca četnikov oz. plave garde v Sloveniji sta bila tudi akademik, član SAZU, prof. dr. Aleksander Bajt in olimpijonec Leon Štukelj, pravnik. V govoru Kučan ne omeni državljanske vojne, očita pa kolaboracijo, kot da je ta dejansko bila, in to kot izraz »navdušenja nad okupacijo in nacizmom velikega dela slovenskega naroda«, ki naj bi kar izdal samega sebe. Kučan namreč ne pove, da je Partija s pomočjo OF sprožila in vodila tudi revolucijo, med vojno in po njej. Revolucionar je prvi dvignil roko nad brata protirevolucionarja, protirevolucionarji pa so kot »vaške straže in domobranci« branili svoja življenja, svoje domove pred uvedbo režima po vzoru Stalinove SZ. Strinjam se, da kolaboracija za cilje okupatorja ne more biti vrednota. Vendar tako krvava revolucija, kot je bila pri nas, ki je nasprotno stran, to je protirevolucionarje, zaradi preživetja v državljanski vojni potisnila pod okrilje okupatorjev, kar ni kolaboracija, tudi ne more biti vrednota. Do sprave vodi le priznanje obeh strani oz. politike na državni ravni, da je med okupacijo in po vojni potekala revolucija oz. državljanska vojna. Osnovni vir vsega zla je seveda bil okupator, kar se včasih pozablja. Kako daleč je zblizanje nasprotij državljanske vojne, kaže to, da noben govornik na slovesnostih pri Ogenjci doslej ni niti z besedo omenil tragedije pri breznu Žiglovica na Mali gori pri Ribnici. Tam so partizani, tudi leta 1942, v istem tednu, kot je bila tragedija pri Ogenjci, pobili devet domačinov iz ribniške doline, ki so dotlej mnogi podpirali OF. Mnogi so se tudi zaradi tega zatekli k domobrancem in doživeli njihovo usodo. Vse do osamosvojitve Slovenije te žrtve niso smele imeti spomenika, niso bile vredne javnega spomina, kar se žal še danes dogaja. Tragedije partizanov pri Ogenjci se redno spominja, kar na nivoju države. V senci te tragedije, ko ni padel tam noben Potočan, ostaja 14 Potočanov, nedolžnih domačinov. To je »kultura«, ki vzdržuje razkol naroda. Ameriški veleposlanik v Sloveniji Joseph A. Mussomeli je o razklanosti dejal: »Ljudje bi se morali zavedati potrebe medsebojnega spoštovanja in spoznati, da v vsaki bitki, vojni, sporu, tudi med dvema človekoma, obe strani nosita del krivde in počneta stvari, ki so napačne, nič ni črno-belo. Če ne sprejmete dejstva, da pri vsakomur, pri vsakem gibanju obstajajo dobre in slabe stvari, imate težavo. V Sloveniji ljudje 70 let niso mogli govoriti o tem in zelo težko zdaj sprevidijo, da je zgodovina bolj zapletena, da stvari niso tako jasne, kot si ljudje želijo. Cenite, da ima vsakdo različno zgodbo in da je vsak izbral zase tisto, kar je v danem trenutku mislil, da je najbolje zanj. Treba se je premakniti naprej. V prihodnost.« Sprava je po njegovem mnenju nujna za stabilno demokracijo. Povsem se strinjam s tem, kar pravi Jan Philipp Reemtsma, častni konzul Slovenije v Hamburgu: »Treba se je tudi pogovarjati in poskusiti razumeti druge. Mogoče bi si bilo najprej dobro predstavljati, da drugi tistega, kar so delali, niso delali iz zlobe. Vsak ima

svoje razloge, svoje izkušnje in te je treba jemati zares. Če bi se medsebojno vzeli zares, bi morda enkrat lahko skupaj odkrili spomenik.« Nestor slovenskih književnikov Boris Pahor, tržaški Slovenec, je dejal: »Žal smo v 20. stoletju zagrešili usodni in najhujši antihumanizem, ko je brat položil roko na brata in je zaradi žrtev narod še bolj razdeljen, dialog pa spet in spet v resnici mrtev. Zato bi si danes ob spomeniku skupaj s Kocbekom upal predlagati, da bi se sprta in sovražna tabora ponovno sestala, obžalovala in pokopala žrtve ter se sporazumela za skupno vodenje države in naroda ter za skupno prihodnost.« Ne pozabimo, da je dr. France Bučar kot prvi predsednik demokratično izvoljenega parlamenta Slovenije 9. maja 1990 v skupščini izrekel: »S konstituiranjem te skupščine lahko menimo, da se je končala državljanska vojna, ki nas je lomila in hromila skoraj pol stoletja.« Perspektiva Slovenije je odvisna tudi od sprejetja zgodovine, ki ne bo še naprej ohranjala razkola naroda. Ne more biti vrednota upor, ne glede na ceno, in še istočasno bratomorna državljanska vojna, ko za vse to plača prebivalstvo zelo visoko ceno, večjo kot okupator. Tragedija partizanskega upora pri Ogenjci nikakor ne more biti prisposoda dileme »upor ali kolaboracija«. To je moje mnenje kot pionirja Demosa in SKD ob osamosvajanju in demokratizaciji v tedanji občini oz. sedanjih občinah Ribnica, Sodražica in Loški Potok. Ogenjca je tragedija partizanskega upora in še Loškega Potoka.

TURIZEM V SODRAŽICI

PIŠE: IVAN ŠEGA, FOTO: FREEPIK

Vesel sem, da je naš župan na »svoji« strani Suhorobarja več besed namenil turizmu. Kot on, župan, tudi jaz pričakujem, da bo mlajši rod morda le bolj razmišljal o njem. Turizem je v svetovnem in lokalnem merilu v porastu. Je pa naša odločitev, koliko ljudi bomo znali privabiti k nam, kako jih bomo privabili in kako jim bomo »izpulili« denar. Starejši, ki so svoje življenje odživel v drugih časih in imajo zdaj pokojnine (kakršne koli že) ter znajo in hočejo izkoristiti podedovano znanje »špičenja« suhorobarskih izdelkov, o drugačnem pridobivanju sredstev za življenje ne razmišljajo – nimajo ne znanja ne akutnih eksistenčnih potreb in mnogi tudi ne pogojev. Mlajši rastejo v času, ko ni toliko služb na ponudbo in so prisiljeni razmišljati drugače, zato je morda tudi podjetniška iniciativa bolj prisotna. Sam pravim, da če se s turizmom pri nas ne bo dalo odrezati dovolj velikega kosa kruha, bo pa prihodek vsaj za namaz tega kosa kruha. In se bo živelo!

Pred približno letom sem na pogovoru o turizmu, ki ga je organiziral eden izmed naših občanov, rekel, da je treba stopiti v turizem z novitetami, ker smo mi turistično nepoznan kraj. Predlagal sem, da organiziramo oz. vzpostavimo ogleda kraja s pošto kočijo, kakršne so nekoč potovale skozi Sodražico v Trst in nazaj. Kar začutil sem posmehljive poglede nekaterih prisotnih, ki so me prebadali s svojimi pogledi, češ: kaj temu penzionistu pade na pamet! Spoznal sem, da nekateri prisotni ne vidijo dlje od svojega nosu. Čas postavljanja razglednih stolpov je minil. To je bila noviteta ob-

čin in turističnih delavcev takrat, ko so jih začeli graditi. Mi moramo začeti s čim novim! Ena izmed teh novitet je podana v prejšnjih stvkih. (Tu ne bom razpravljala o sami organizaciji tega načina segmenta turizma, čeprav imam v sebi realno razdelano idejo. Vsekakor gre za koncesijo privatniku.) Mi nimamo jezer, morja, planin, kot jih imajo turistično bolj obljudeni kraji. Mi imamo zanimivo in specifično preteklost (suhorobarstvo). Ponovno dajem pobudo za namestitev zdomarskega voza v park sredi trga, pa čeprav tistega majhnega, ki ga ima Turistično društvo in ga kaže na prireditvi ob Psoglavskih dnevih; le dvigniti bi ga morali na podstavek ter ga pokriti s steklom ali drugo prozorno maso. Z njim bi izpostavili preteklost tega kraja.

Skozi Sodražico je nekoč potekala tudi močna trgovska pot proti Trstu in na tej poti so se potnikom dogajali razni, tudi neprijetni dogodki, a zanimivi za naše sedanje potrebe. Na robu občine imamo nekdanji rimski zid, imamo izvir Bistrice, imamo Novo Štifo in še marsikaj drugega! Imamo prečudovito idilično in ne preveč uničeno naravo, če odmislimo odvržene salonitke in plastične ter živalske odpadke v bližini Nove Štife na relaciji peskokop–Sodražica. Imamo tudi prijazne ljudi, ki jih je treba ozaveščati in vzpodbujati, da bodo olepševali svoj kraj. Treba je najti način, da privabimo obiskovalce, da bodo vse to videli. Na zanimiv način jih je treba animirati, da bodo širili glas o našem kraju. S pošto kočijo bi ponazorili nekdanje potovanje čez Boncar. Ljudem, ki bi se peljali v kočiji, je treba pripovedovati zgodbe, ki so se (ali se niso) dogajale na teh potovanjih.

Stroški nabave tovrstne kočije bi bili relativno nizki (občina). Sam sem pripravljen stopiti v stik z ljudmi, ki bi nam pri nabavi lahko pomagali (Dunaj). Prepričan pa sem, da je sedanji standard tudi naših (ne le tujih) obiskovalcev tako visok, da bi se za posamezne družinske prilike kljub relativno dobri ceni radi popeljali s tako »nobel« prevozom. Predvidevam, da bi se ob povečanju obiska v kraju našla tudi možnost prehrane, čeprav jim tudi ob sedanjem stanju ne bi bilo treba biti lačni.

Prepričan sem, da bi mlajši rod naše občine lahko pristavil svoj lonček s še kakšno drugo posebnostjo. Kraj in ljudje bi si tako vsaj z marmelado, če že ne z medom, namazali kos vsakdanjega kruha.

Zavedam se, da to ni edini zveličavni predlog, morda ima kdo še uporabnejšega. Naj ga objavi! Jaz dodajam pobudo, da se v Žlebiču v smeri Sodražice postavi tabla velikosti pribl. 4 × 4 metre, na katero se tridimenzionalno narišejo naši kraji s turističnimi zanimivostmi (npr. psoglavca za center občine, cerkev pri Novi Štifi, izvir

Bistrice – Kadice, rimski zid, Gora ...).

Naj povem še, kaj sem videl in doživel v eni izmed evropskih držav. Pred leti sem bil z agencijo v Španiji. Peljali so nas na prav tako opuščeno kmetijo, kot so mnoge pri nas. V bolj neuglednem prostoru, kot je marsikatera naša domačija, so lastniki organizirali pokašanje vin in na izhodu iz objekta prodajo raznih svojih pijač. Za enkratno plačilo (ne vem, kolikšno, ker je plačala agencija) si dobil kozarček in vanj lahko natakal vsaj petnajst vin iz prav toliko sodov. Nihče ni prišel dlje kot do šestega; sam sem končal pri četrtem. Torej popilo se je malo, plačalo pa verjetno več, kot je bila vrednost popitega vina. Za nas turiste je bilo zabavno, vsi pa smo lahko šli na prosto mimo prodajnega pulta. Vsak je še tam pustil nekaj »fičnikov«. Če bi šel v Španijo nekaj mesecev prej, bi prav gotovo dodal tudi to vsebino svoji MEH. Nabavo vin bi organiziral z menjavanjem naših vinskih pokrajin. Prepričan sem, da bi bilo to dobro mamilo za obiskovalce MEH, zame pa dober namaz za turistični kruh. Vendar sem bil ob tem spoznanju z urejanjem MEH že tako daleč, da ni bilo poti nazaj. O podobnem turizmu se lahko prepričate v Žalcu, kjer imajo fontano piva. Kot laik, a tudi kot človek z nekaj izkušnjami, lahko trdim, da bi se mi račun zgotovo izšel.

Slišal sem, da naj bi se zgradil rekreacijski center v Izverju. To bi bilo hvalevredno, vendar je kraj kot smučišče prenizko in so zimske temperature prekratek čas dovolj nizke, da bi smučarija trajala dlje časa. Možnost drugih dejavnosti, kot sta kopanje in drsanje na zaledenem bazenu, je prav tako majhna: za kopanje je potreben sončen kraj, za vzdrževanje ledene ploskve pa dovolj nizke temperature! Pa varovanje kopalcev ali drsalcev z reševalci bi tudi vplivalo na rentabilnost. Zadeva bi občini povzročila precej glavobola. Povrhu pa bi to bil rekreacijski kraj in ne turistični, ki ga morda želimo ustvariti. Morda bi se dalo tu napraviti parkirišče za avtodome, če je le zemljišče dovolj veliko. Avtodomi so postali velik del svetovnega turizma.

Pridružujem se županovemu upanju, da bodo mlajši občani začeli intenzivneje razmišljati o turistični dejavnosti, župan in Občina pa, da bosta spodbujevalca te dejavnosti. Pa pri tem ne mislim, da bo Občina delila denar. Za tistega, ki ima idejo, voljo in ambicijo, se najdejo tudi finančna sredstva. Naj bo vsakomur jasno, da če kdo čaka, da mu bo Občina neposredno financirala vzpostavitev turistične dejavnosti, se zelo moti. Denar se da dobiti iz drugih virov, le treba je imeti idejo in dati kaj od sebe.

Prav bi bilo, da bi se strokovno kompetentni ljudje naše občine usedli in se pogovorili, kako in kaj glede turizma.

OD MARIJE K MARIJI, OD PRIJATELJA K PRIJATELJU

PIŠE: LJUBICA KOŠIR, FOTO: ROK MIHEVC

To je bil naslov letošnjega 10. kolesarskega romanja ob 25-letnici Radia Ognjišče, ki je trajalo od 5. do 8. septembra, tudi po naših krajih, po naši dekaniji. Mnogi ste lahko slišali, kje je udeležence vodila pot in kako lepo so izvedli vsa srečanja s prijatelji. V vseh krajih, kjer so romali, so bili zelo lepo sprejeti. Tudi pri nas v Sodražici smo jih bili veseli. Ob tem dogodku lahko dodam misel, ki tudi mene navdušuje ob vsakem srečanju z znanci in prijatelji, tj. »Domačnost rodi ljubezen, ljubezen pa zaupanje«, in tega smo bili vsi deležni na tem srečanju.

Pred župnijskim domom v Sodražici smo jih pričakali v soboto, 7. septembra, ob 18. uri. Prišli so iz Globeli, kjer so presenetili Mirka Oražma, očeta duhovnika Bogdana, saj so v vsakem kraju obiskali tudi kakšno družino. Čeprav so jih na poti spremljale dežne kaplje in kakšna tehnična težava, je bilo na njihovih obrazih veliko

vedrine in prijaznosti, saj sploh niso bili vremensko nerazpoloženi. Za dobrodošlico smo jim zapeli pesem »Ognjišče imamo radi ...« in že smo si začeli segati v roke in se spoznavati. Mnoge smo poznali bolj po glasu kot po videzu, vendar smo hitro »razvozlati«, kdo je kdo.

Najprej smo odšli v župnijsko cerkev, kjer so se nam predstavili in se nam zahvalili za dobrodošlico. Zapeli in zaigrali so nam dve pesmi, saj so med radijci mnogi tudi glasbeniki. Zahvalili so se tudi g. župniku za pomoč pri izvedbi obiska, potem pa smo jih še malo pogostili v župnijskem domu, kjer se je razvil prijeten klepet in tudi tam je zazvenela pesem, ki ogreje vsako srce.

Njihov končni cilj je bila Nova Štifta, zato so se od nas podali še na en »vzpon« in kolesarsko romanje zaključili v nedeljo, 8. septembra, na mali šmaren ob 10. uri s sveto mašo, ki so se je udeležili mnogi prijatelji Radia Ognjišče iz različnih krajev. Sveto mašo je daroval frančiškan p. Christjan Gostečnik, ki je v pridigi osvetlil lik Matere in Očeta, saj smo se zbrali na Marijin rojstni dan. Med vrsticami je dejal: »Kljub temu da nam je dobro, da živimo v sorazmernem blagostanju, vsaj večina, je v naših srcih vse drugače. Mama, če smo te kdaj v življenju potrebovali, te potrebujemo danes, da ti vstopaš k nam. Ne zato, ker smo tako samostojni, neod-

visni, zmoremo vse sami ... Dragi Oče, klic po tebi je vsepovsod ...«

Po maši je bil še koncert Marijinih pesmi in predstavitev zgoščenke z naslovom Ko zarja zlati nam gore, na kateri pesmi izvaja ženski tercet ob spremljavi orgel. Po sklopu zapetih pesmi smo lahko slišali tudi pesmi naše domačinke Stanke Mihelič, ki jih je bral Jure Sešek.

Radio Ognjišče nam veliko pove. Veliko je oddaj, ki izobražujejo, svetujejo, nas duhovno spremljajo, prijateljsko navdušujejo za lepo in dobro, dajo smisel našemu življenju, nas nasmejijo. Voditelji govorijo lep slovenski jezik, tudi pesmi na tem radiu nam dajo vedeti, da smo v Sloveniji, da ohranjamo kulturno dediščino našega naroda, da cenimo prave vrednote, da ohranjamo tudi vero in še mnogo drugega lahko zasledimo v njihovem programu. Upam si trditi, da je Radio Ognjišče prava izbira za vse generacije, ki želijo graditi svojo osebnost in zdravega duha v zdravem telesu.

IZLET DRUŠTVA SOŽITJE RIBNICA

PIŠE: TOMAŽ KOŠIR, UPORABNIK VDC RIBNICA, FOTO: AJDA KLJUN

V soboto, 22. 6. 2019, smo imeli izlet. Pot nas je vodila skozi Šmarje - Sap, kjer smo se ustavili na prvi jutranji kavici. Ko smo se okrepčali, smo pot nadaljevali do romarske cerkve v Zaplazu. Tam smo si ogledali čudovite mozaike patra Rupnika. Ker je začelo deževati, smo posedli pod lipo in prisluhnili vodički. Nato smo si ogledali Marijin studenec, ki ga ljudje navadno imenujejo »žegnani studenec«. Vodi pripisujejo zdravilno moč, še zlasti zoper očesne bolezni. V deželi kozolcev smo si ogledali muzej na prostem, kjer imajo razstavljenih 17 kozolcev iz vse Slovenije. Najstarejši je krit s slamo. Vodička nam je pripovedovala, kako je kmet včasih sušil seno. Tudi iz naših krajev izhajajo ostrnice, predhodnice kozolca.

V Mokronogu smo imeli kosilo, nato pa smo pot nadaljevali do vasi Gomila. Tam imajo mini živalski vrt. Lastnik nas je popeljal po ranču. Videli smo kamelo, risa, zajce, emuje, prepelice, osličke, petelina, kokoši, vietnamskega prašička in še druge živali.

Imajo tudi veliko igral za otroke. Domov smo se vračali skozi Žužemberk, Dvor, Kočevje, Ribnico.

Za prijeten izlet se lepo zahvaljujemo svoji vodički, gospe Ajdi Kljun.

MLADI TEKMOVALCI ZMAGOVALCI

PIŠE: JOŽE ARKO, RIBIŠKI REVIR SODRAŽICA, FOTO: VIDA ARKO

Ribiči revirja Sodražica smo 7. 7. 2019 na ribniku Smrekovec organizirali tekmovanje v lovu na krapa. Prijavilo se je 18 tekmovalcev, med njimi tudi trije osnovnošolci. Ob ribniku smo namestili tablice s številkami, ki so označevale ribolovno mesto. Tekmovalci so žrebali številke in bili seznanjeni s pravili ribolova. Točno ob 10. uri je sodnik z žvižgom označil začetek ribolova. Po 30 minutah je Ažbe Turk prvi ujel 3,75 kg težkega krapa. Potem sta Avi Vidmar, ki je ribarila z dedkoma, prijela dva krapa, težka 4,48 in 4,40 kg. Sledil je prijem Marku Belaju, ki je ujel 4,28 kg težkega krapa. Vztrajnost se je splačala tudi Danilu Marnu, ki je proti koncu tekmovanja na suho potegnil 3,21 kg težkega krapa. Vse ribe smo po tehtanju vrnil v vodo. Tekmovanje smo zaključili ob 14. uri.

Nato je sledila podelitev pokala, nagrad, malica in družabno srečanje. Veseli nas, da je zanimanje za ribolov tudi med mladimi osnovnošolci. Bili so izredno navdušeni, sproščeni, zadovoljni, pogrešali niso niti računalnika niti mobilnega telefona. Izkazalo se je, da »stari ribič« z veliko izkušnjami ni nujno tudi zmagovalec. Preživeli smo čudovit dan, ki si ga bodo še posebej zapomnili zmagovalci.

Zahvaljujemo se Gostilni pri Lukatu, Bistrotu Ž, baru Majolka in ribiški trgovini Kostevc za praktične nagrade.

Končni vrsni red krapolova na ribniku Smrekovec

1. mesto: Ava Vidmar
2. mesto: Marko Belaj
3. mesto: Ažbe Turk
4. mesto: Danilo Marn

Vabljeni tudi na naslednje tekmovanje in ribolov!

RIBIŠKI PIKNIK: POHVALE SO KAR DEŽEVALE

PIŠE: JOŽE ARKO, RIBIŠKI REVIR SODRAŽICA, FOTO: VIDA ARKO

Tisto nedeljo v avgustu nam je bilo vreme res naklonjeno, kot nalašč za ribiški piknik v Smrekovcu. Ljubitelji ribjih jedi so prihajali že po 11. uri in si navdušeni ogledovali ribnik, ribiško kočo in okolico. Ambient je bil res čudovit, saj smo želeli, da se ljudje prijetno počutijo.

Nudili smo pečene in dimljene postrvi, ribje polpete in čevapčiče. Pri pripravi hrane smo se zelo potrudili, naši »peki in kelnarji« pa so poskrbeli, da so bili vsi hitro in lepo postreženi. Prijetno vzdušje na pikniku sta popestrila harmonikar in kitarist iz Loža. Poskrbeli smo tudi za otroški kotichek, ki je bil lepo obiskan. Otroci so barvali, pripenjali ribice, se igrali v hišici in uživali vsak po svoje. Število obiskovalcev je bilo nad pričakovanjem, zato nam je že okrog 19. ure zmanjkalo rib in polpetov.

Taka prireditev zahteva brežhibno organizacijo in zanesljive ljudi. Ker naš revir šteje le 13 članov, od tega osem aktivnih, piknika ne bi mogli izpeljati sami. Na pomoč so nam priskočili naši družinski člani, prijatelji in člani MK Sodražica, ki se jim v imenu ribškega revirja Sodražica še enkrat zahvaljujemo.

Veseli smo, da je piknik lepo uspel in bil v zadovoljstvo obiskovalcev in nas, ribičev. Zaradi varnostnih razlogov (voda, neosvetljenost prostora prireditve) smo s piknikom zaključili ob 20. uri.

PRVI POHOD ŽIMARIČANOV NA METULLUM

PIŠE: HINKO KLUN, FOTO: BRANE BENČINA

15. junija 2019 smo se vaščani Žimaric podali po poteh naših prednikov Japodov v predele starodavnega mesta Metullum. Startali smo ob 8. uri izpred gasilskega doma. Pot nas je preko Kravje gase vodila na najvišji vrh Žimaric, Mikunco (870 m n. v.), od koder nam je pogled segel v daljavo. Spustili smo se proti Fetneku, kjer smo si vzeli odmor za okreplilne pijače in sladke radosti. S Fetneka pa nas je pot vodila na Planine (812 m n. v.). Tam naj bi bilo po raziskovanjih g. Kebeta staro japodsko mesto Metullum. Pohodnikom smo člani vaškega društva tudi predstavili, kako je g. Kebe orisal mesto, kje naj bi bilo gradišče in kje so pokopne gomile. Ker nam je vreme že dihlo za ovratnik, smo se po strmem delu spustili proti gasilskemu domu, kjer nas je čakal omamno dišeč golaž izpod rok naše kuharske mojstrice. Pohoda se je udeležilo okrog 40 pohodnikov vseh starosti in kondicijskih sposobnosti. Uspel je maksimalno in je že postal tradicionalen. To pomeni, da se drugo leto zopet vidimo.

Zahvala za lep dogodek gre naši soustanoviteljici društva ter organizatorici pohoda Heleni Klun in njenemu Lukatu. Trasa je bila čudovita, tempo pa tudi primeren vsem generacijam. Velika zahvala gre sponzorju Pos plastika, ki je v celoti finančno podprl naš pohod. Poskrbel je, da med pohodom nismo bili žejni in da smo bili po pohodu lepo siti. Seveda gre za dober golaž zahvala tudi naši prvi kuharici vaškega društva Mariji Ogrinc. Ne nazadnje se zahvaljujemo vsem pohodnikom, ki ste s svojo prisotnostjo pokazali, da vam je pobuda za pohode všeč ter da gre društvo po pravi poti. S tako številčno udeležbo ste društvu ponovno dali energijo za naslednje dogodke.

Ljudje so zadovoljni odhajali, nas pohvalili in predlagali, naj bi bil piknik večkrat.

Obveščamo vas, da je po predhodnem dogovoru možen najem ribiške kočice za zaključene družbe. Dodatne informacije in rezervacije na tel. št. 041 491 271 (Jože).

VAŠKE IGRE ŽIMARICE

PIŠE: HINKO KLUN, FOTO: BRANE BENČINA

V soboto, 31. 8. 2019, smo imeli vaščani Žimaric 1. vaške igre, ki so se odvijale ob potoku Bistrica v spodnjem delu vasi. Vaške igre bi se morale odvijati že ob začetku počitnic, vendar so bile zaradi slabega vremena prestavljene na zaključek počitnic. Organizirane so bile različne igre, tako za najmlajše kot tudi za odrasle. Igre smo zastavili kot sistem »za vsakega nekaj«. Naši najmlajši so imeli napihljiv grad. Žimarski gasilci so nam predstavili novo črpalko ter trodelni napad. Vsem so omogočili, da so se preizkusili v špricanju z gasilsko črpalko. Predvsem otroci so ob tem močno uživali. Nadalje so otrokom omogočili preizkus dihalnih aparatov ter jih poučili o pravilni rabi. Nazadnje pa je potekal še praktični prikaz uporabe gasilnega aparata s prvim ognjem. Po predstavitvi gasilcev so se začeli pravi dvoboji. Najprej so se pomerile ženske v odbojki. Žimarske punce so pokazale pravo eleganco ter velik talent za odbojko. Potem smo se fantje pomerili v nogometu. Fantje iz spodnjega dela vasi so igrali proti fantom iz zgornjega dela. Boj je bil trd, vendar se je končal brez poškodb in z najbolj pravičnim rezultatom. Nogometu je sledilo tekmovanje v olimpijski disciplini met kladiva po žimarsko. Lesena kladiva smo metali v za boj (gajbo) za krompir. Igra je potekala med žimarskimi domorodci

ter pridruženimi člani. Bila je nadvse zabavna ter pokazala pot, kako v enem športu združiti staro in mlado. Ko se je že spustila tema, pa smo še preizkusili surovo moč klenega kmečkega človeka z vleko vrvi. Fantje so se razdelili v dve skupini ter vlekli vrv. Veliko veselja ter uboga vrv.

Igre je vaško društvo organiziralo ob sodelovanju mladine, ki postavlja mlaje ob porokah, ter lokalnega gasilskega društva. Na to zelo uspešno sodelovanje smo v vaškem društvu zelo ponosni in čutimo, da bo naša ideja prerasla zastavljene okvire prej, kot smo pričakovali. Posebna zahvala za realizacijo iger gre soustanovitelju vaškega društva Borisu Kočarju, vodji postavljanja mlajev v Žimaricah Luku Gorniku ter poveljniku mladine PGD Iztoku Oražmu. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so kakor koli pripomogli k uresničitvi dogodka (z izposojeno opremo kot tudi z delom pred igrami, po njih in na njih). Delni sponzor prireditve je Pos plastika.

Dogodka se je udeležilo veliko vaščanov različnih starosti, na kar smo izredno ponosni. Zaradi dobrega vzdušja je srečanje trajalo dolgo v noč. Izkazalo se je, da je takih dogodkov v vasi do sedaj manjkalo, zato se že veselimo naslednjega tovrstnega dogodka.

OLDTIMERJI V PODKLANCU

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: INES ŠEGA

29. julija so nas v Podklancu presenetili popotniki iz Francije. Niso nas le navdušili z izjemno prijaznostjo, temveč tudi s svojimi avtomobili.

Iz Francije so se preko Italije pripeljali v Slovenijo s starodobniki – spački in dyanami znamke Citroen. V večernih urah so ob cesti, ki vodi v Kadice, postavili tabor. Kljub temu da so prišli nenačakovano, smo se jih zelo razveselili. Bili so navdušeni nad gostoljubnostjo in lepoto narave. Njihovo pozornost pa so najbolj pritegnili gamsi, ki so stali na pečini.

Z obljubo, da se k nam vrnejo naslednje leto, so pot nadaljevali v Samobor na Hrvaškem.

SREČNO POT!

POLETNO DOGAJANJE V SODRAŽICI ZAKLJUČIL MKS

PIŠE: ANITA KRAJNC, FOTO: ARHIV MKS

Da ne bo kdo rekel, da se v Sodražici nič ne dogaja.

V juniju je bilo veliko dogodkov: Vampijada, predstavitev refleksne masaže, sobotna tržnica, delavnica Ustvarjamo iz odpadnega materiala, otvoritev polnilnice za električna vozila, praznovanje dneva državnosti, Psoglavski dnevi.

V juliju, ki je predvsem rezerviran za šolske počitnice in dopustovanje, se je odvijal romarski pohod na Gori, sobotna tržnica, Magdalenin večer.

V avgustu je bilo tekmovanje harmonikarjev v Gostilni pri Urški, sobotna tržnica, ribiški piknik in trije petki filmskih večerov – KINO POD ZVEZDAMI v organizaciji Mladinskega kluba Sodražica (MKS). Filme ste si lahko ogledali kar na dvorišču osnovne šole.

Moram priznati, da za nekaj dogodkov sploh nisem vedela, dokler nisem pogledala v koledar dogodkov na občinski spletni strani. Da se mi to ne bi več zgodilo in da ne bi okrog govorila, da se pri nas nič ne dogaja, sem se registrirala in sedaj bom pravi čas obveščena.

V drugi polovici avgusta, ko se začne dan vidno krajšati, so lahko člani MKS začeli svoj projekt KINO POD ZVEZDAMI. Prva predstava je bila 16. avgusta, in sicer slovenski mladinski film Romeo in Julija. Kljub trudu in dobri organizaciji jim je nekaj neveščnosti povzročil njihov »dragoceni« paket – aparat za pripravo pokovke (kokic), ki do dogovorjenega datuma še ni prispel. Pa so se, tako kot vedno, tudi tokrat znašli. »Narabutali« so nekaj koruznih storžev, jih spekli, pokovko pa pripravili kar v mikrovalovki. Kljub malim neveščnostim so večer uspešno zaključili.

V soboto se je skupina mladincev pridružila organizatorju ribiškega piknika pri pripravi prizorišča. Na dan piknika, v nedeljo, pa so ponovno zavihali rokave. Njim se lahko zahvalimo, da je bila postrežba brezhibna, mize čiste, kozarci polni, odpadki sortirani. In po uspešno zaključenem pikniku so tudi pomagali pospraviti prizorišče. Tudi v ponedeljek, ko so se na bajerju dogajala zaključna pospravljalna dela, so brez težav zopet priskočili na pomoč. Kapo dol aktivnim članom MKS. Upam, da širša skupnost vidi vaše vsestransko sodelovanje v občini in vašo pozitivno energijo, ki jo širite naokrog.

V petek, 23. avgusta, je bila na sporedu druga večerna kino predstava, tokrat animirani film. Aparat za pokovko je dobil svojo priložnost in uspešno preстал prvo preizkušnjo, mi pa smo uživali v predstavi. Tokrat se je večera udeležilo že precej več obiskovalcev kot prvič.

Zadnji petek zvečer pred začetkom novega šolskega leta pa je bil na sporedu družinski film. Na veliko veselje organizatorjev je bil obisk nad pričakovanji, celo tolíkšen, da so morali med predstavo obnoviti zalogo pijač. Dogodek je uspel na celi črti. Upam, da bodo tudi drugo leto popestrili avgustovsko dogajanje.

Priznam, sprva sem omahovala s pisanjem tega prispevka, namenjenega MKS. Ovira? Pa saj sploh ni ovira, je le neki predsodek, ki mi je stal na poti. Sem namreč mati Blaža, predsednika kluba, pa tudi z ostalimi aktivnimi člani smo si precej blizu. Dejstvo je, da sem zelo ponosna na vse te mlade ljudi in jih zelo spoštujem, in prav to je na koncu premagalo zloglasen predsodek sorodstvene vezi, saj je izredno pomembno dejstvo, da si vsi naši aktivni mladinci zaslužijo biti javno pohvaljeni.

Med najaktivnejšimi je tudi peterica, ki jo sestavljajo sošolci iz osnovne šole, in prav KLARA, INES, VIKTOR, KLEMEN, GAŠ-

PER in BLAŽ so dokaz, da tudi ko se nekatere poti v življenju spremenijo, lahko še vedno ohranimo stike in gojimo skupne interese, pa čeprav smo v domačem kraju le ob vikendih ali med počitnicami.

MKS sodeluje s turističnim društvom (Psoglavski dnevi: sobotna igra na trgu, nedeljsko popoldne v kostanjevem parku), društvom upokojencev (na predstavi na Gori ob materinskem dnevu), ribiški družino (ribiški piknik), osnovno šolo Sodražica (srečanje treh generacij) in s samostojnimi projektoma (Kino pod zvezdami in Glasbena mineštra).

Mogoče je videti, da so zaključena družba, toda to ne drži. Zelo si želijo več aktivnih članov. Sami so začeli pri 15, 16 letih. V tem času so nabrali precej različnih izkušenj, se marsikaj naučili in se tudi oblikovali kot osebe, predvsem pa se veliko družili in presmejali, kar pa je največ vredno.

Do smeha pa znajo pripraviti tudi nas. Sama že komaj čakam koncert »soft rocka«, ki bo potekal v sodraški stari dvorani po prizgu lučk, in seveda decembrsko Glasbena mineštra. Gotovo se bo tudi o tej (tako kot o ostalih) še nekaj časa govorilo. Lepo se imejte in spremljajte koledar dogodkov na spletni strani Občine Sodražica, da ne boste mislili, da se v naši dolini nič ne dogaja.

LETOŠNJE POČITNICE V ANKARANU

PIŠE: JELKA PAKIŽ, FOTO: MAJDA VRH

Končno sprememba! Br. Marijan je otroke, ki pojejo v otroškem zborčku, in ministrante pri Novi Štifti obvestil, da so vsi termini v počitniških mesecih v Strunjanu zasedeni in da letos odhajamo v Ankaran. Veseli spremembe, a hkrati z mešanimi občutki, kje in kako bomo preživeli teden skupnega druženja, smo se prvi teden v avgustu odpeljali proti Ankaranu, cerkvi sv. Nikolaja na hribčku naselja, kjer smo se nastanili v župnijskem domu poleg cerkve.

Tudi letos je bil čas skupnega bivanja namenjen druženju na temelju krščanskih vrednot. V program je bila vključena vsakodnevna molitev, sveta maša, razne delavnice, pospravljanje sob, da se otroci naučijo reda in skrbi za svoje prostore, skupne igre, medsebojna druženja in pogovori. Vreme je bilo sončno in vroče, zato

smo se z velikim veseljem hladili v morju ali igrali karte v senci na plaži, kamor smo dvakrat dnevno peščili po 20 minut. Vsak dan smo začeli z jutranjo telovadbo, ki ji je sledil zajtrk, potem odhod na plažo, plavanje in razne družabne igre, po kosilu smo si privoščili počitek ali druženje na delavnici z naslovom Natečaj za ankaranskega Picassa, ki se je kot rdeča nit odvijala skozi ves teden. Popoldne smo spet preživljali čas na plaži, se kopali, nekateri pa so se vozili s čolnom, imenovanim pedalin, kar je bilo novo doživetje.

Tudi letos so nas obiskali in darovali svete maše ribniški dekan g. Anton Brčan, sodraški župnik g. Franci Bizjak, p. Tadej, dva dni pa je bil z nami tudi frančiškanski provincial p. Marjan Čuden. Tudi tokrat je za nas pripravil kratke brošure z življenjskimi modrostmi in sporočili, ki nam jih je v preprosti besedi, tako kot on zna, tudi obrazložil in prikazal. Otroci so lepo sodelovali pri bogoslužju z branjem beril, ministriranjem in seveda s prečudovitim petjem pod vodstvom Roka in njegove kitare. Tudi letos nas je br. Marijan s svojim dolgoletnim prijateljem z barko popeljal po morju do Izole in nazaj, seveda z vmesnim postankom, da smo se najedli slastnih pečenih sardelic. Za kakšen pohod letos nismo imeli priložnosti, zato pa smo en večer preživeli v lunaparku, kar pa je bilo spet svojevrstno doživetje. Dnevi so se hitro vrteli in dočakali smo zadnji, petkov večer, ko vsi udeleženci tega počitniškega tedna pokažejo, kaj znajo. Tudi ta večer so s svojimi talenti in darovi pripravili prijeten večer, poln smeha in dobre volje. Vsak izmed nas je po svojih močeh doprinesel nekaj lepega in dobrega, da nam je bilo skupno bivanje prijetno. Ob koncu iskrena zahvala vsem otrokom za sodelovanje, br. Marijanu za trud in skrb in seveda vsemu osebju, ki je skrbelo za naše želodčke, da so bili polni dobrot. Bog povrni vsem skupaj.

*»Vsi bomo enkrat zaspali,
v miru počivali vsi,
delo za vselej končali,
v hišo Očetovo šli.
Tokrat, zvonovi,
zvonite lepo!«
(A. M. Slomšek)*

Zahvala

V zadnjih dneh julija je po težki bolezni tiho odšel naš ata

IVAN TANKO
iz Sodražice
(1939–2019)

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam bili v težkih trenutkih očetove bolezni v oporo. Za vso pomoč se zahvaljujemo Marini Ogrinc, sosedom, zdravstvenemu osebju ZD Sodražica, še posebej zdravnici Nives Prelesnik, dr. med., in medicinski sestri Dominiki Arko.

Hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevcem in vsem, ki ste ata pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi molitveni skupini vaščank Sodražice.

Vedno boš ostal v naših srcih.
Žaljujoci: vsi njegovi

V SPOMIN BORUTU TROHI, OBČINSKEMU SVETNIKU (2010–2019)

Borut Troha se je rodil 18. maja 1960 v Ljubljani. Osnovnošolsko izobrazbo je pridobil v Ribnici, šolanje pa je nadaljeval na gimnaziji v Kočevju ter ga zaključil kot gimnazijski maturant na Pedagoški gimnaziji v Ljubljani. Po povratku v ribniško dolino se je z družino naselil v Zamostcu. Tu sta si z ženo ustvarila dom in družino, v kateri sta se jima rodila hči in sin. Vso svojo poklicno pot je posvetil davčnemu sistemu, saj je najprej pri ta-

kratni Skupščini občine Ribnica na davčnem oddelku, potem pa na davčni upravi opravljal dela, povezana z davčnim postopkom, odmerami in izterjavo. Nazadnje je bil zaposlen na Finančnem uradu v Kočevju.

Poleg predanosti delu je v svoji mladosti življenje posvetil predvsem športu. Bil je aktiven član Rokometnega kluba Ribnica, do leta 1985 pa je bil celo eden perspektivnejših članov slovenske mladinske reprezentance. Usoda je hotela, da je prehitro končal aktivno športno pot, kljub temu pa je do konca ostal vključen v športno, zlasti rokometno dogajanje kot trener mladinskih skupin doma v Sodražici in v sosednji Ribnici in tudi kot rokometni sodnik. Tudi sicer je bil športnik po srcu in duši. Poleg športnega duha so ga odlikovali občutek za sočloveka, sodelovanje in pripravljenost za pomoč. Vedno je bil veder in tudi življenjske težave in izzive je sprejemal z veliko mero zdravega humorja, sproščenosti in pozitivnega duha.

Prav zato je v zrelejših letih našel izzive in poslanstvo v delu pri gasilcih. Kot član in potem funkcionar PGD Zamostec je ogromno ur žrtvoval za vodenje in urejanje financ društva, zlasti v zadnjem času pa je s finančnega vidika vodil največjo investicijo društva – obnovo in dozidavo gasilskega doma. Žal mu ni bilo dano, da bi dočkal slovesno odprtje. Tudi sicer je bil vdan član gasilske organizacije, v zadnjih letih je bil tudi dejaven član organov Gasilske zveze Ribnica, kjer je nazadnje opravljal funkcijo predsednika NO GZ Ribnica. Poleg omenjenega je treba posebej izpostaviti njegovo delo in trud, zlasti na področju priprave različnih letnih poročil in drugih finančnih izkazov oz. dokumentov za številna društva v naši občini in tudi izven. In to vse pro bono.

Da je svoje življenje vedno videl v luči odnosov in razmerij v družbi in skupnosti, je dokazoval vedno znova. Očitno sta tovariški športni duh in izkušnja sodelovanja pri rokometni igri ostala del njega. Tudi na njegovo delo in vlogo, ki jo je sprejel in opravljal kot občinski svetnik, je treba gledati v tej luči. Te naloge ni sprejel kot karierist ali z ambicijo nadaljnega napredovanja ali celo političnega povzpenjanja, ampak kot naloženo in zaupano mu nalogo, ki jo je želel opravljati korektno in dostojno, v dobro vseh. Kar trikrat zapored je bil izvoljen v občinski svet, kjer je v različnih mandatih sodeloval kot predsednik Statutarno-pravne komisije in Odbora za komunalne zadeve in prostorsko planiranje ter kot član istega odbora in Odbora za finančne zadeve, gospodarstvo in kmetijstvo in Komisije za razpolaganje s stvarnim premoženjem občine. Ni veljal kot nekdo, ki veliko razpravlja in ima potrebo, da izkazuje svoje poznavanje pri čisto vseh vprašanih, temveč kot nekdo, ki tehtno razmišlja in modro svetuje. Njegov odnos do dela v najvišjem organu Občine je bil vedno korekten in dosleden. Kljub zavzemanju za reševanje potreb ljudi iz Zamostca, kjer je bil izvoljen, je razumel, da se mora zavzemati in odločati o vprašanih, ki zadevajo vse občane naše občine. Do sočlanov v svetu in vodstva občine je bil vedno kooperativen in spoštljiv. Razumel je stanje in razmere, v katerih deluje občina, zato je bil pri svojih pričakovanjih in zahtevah realen, a pri reševanju odprtih vprašanj vztrajen. Njegova oblika dela je bila komunikacija ranga izkušnega diplomata in trud za konstruktiven dogovor, ne da bi izpostavljal sebe in svoj politični pedigre. Strankarstvo in politikantstvo sta mu bila tuja, čeprav je pri zadnjih dveh volitvah sodeloval na strankarski listi, predvsem zaradi dobrega medsebojnega odnosa in sodelovanja vključenih na listo kakor zaradi česa drugega. Zato je bil njegov odnos vedno neizključevalen in je vedno znal in želel podpirati dobre, prave ideje, ki bi prispevale k razvoju in rasti ljudi, naših krajev in občine. Znal je iskati tisto, kar ljudi povezuje, ni bil zaprt vase ali omejen z osredotočanjem na lasten interes. S svojo umirjenostjo, realnostjo in preudarnostjo je bil nasprotje danes vse preveč izpostavljenim kričočim, ki z nastopaštvom in pretiranim izpostavljanjem manj pomembnih problematik ter glasnim bojevanjem za navzven prikrite, a v sebi pritlehne interese, žanjejo uspeh in podporo naivnih množic v javnosti ali preko družbenih omrežij.

Borut Troha je bil namreč človek, ki je druge spoštoval in cenil. Zato ga je v sebi verjetno zelo bremenilo to, da žal tega ni mogoče vedno pričakovati od drugih. Sicer pa je znal razumeti, celo preveč, današnji čas in življenje, ga živeti in sprejemati, a ob tem ohraniti trdna tla pod nogami. Imel je neizmerno potrpežljivost, predvsem pa je oddajal optimizem in dobro voljo. Prav to je izkazal tudi v času življenjske preizkušnje v zadnjem letu, ko se je moral spoprijeti s hudo boleznijo. Kljub odločenosti in volji ji je na koncu moral priznati poraz. A s svojim delom, prizadevanji ter skrbjo in pomočjo ne le za svoje domače, ampak za mnoge druge, od nas odhaja kot zmagovalec in vzornik. **Borut, spomin nate in tvoje delo bo ostal za vedno zapisan v zgodovini Občine Sodražica.**

Blaž Milavec, župan

*Sonce toplo bo sijalo
in budilo rosni cvet,
nikdar tebi v sončno jutro
ne odpre se več pogled.*

Zahvala

ob slovesu od moje mame

ALBINE OGRINC
(1935–2019)
s Sv. Gregorja

Vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem iz Zdravstvenega doma Ribnica, prijateljem in znancem se zahvaljujem za sočutje ob mamini bolezni in smrti. Hvala za cvetje, sveče in darove za svete maše. Hvala sodraškemu župniku g. Franciju Bizjaku, gregoriskim pevcem, g. Rudiju Adamiču in sestrični Barbari za poslovilne besede.

Hči Jana z možem Metodom,
vnuki Saša in Matic z družinama in Rok

Za ljubitelje zgodb

PIŠE: NEŽKA MOHAR GAČNIK, BIBLIOTEKARKA

Minila sta dva meseca in že pošteno smo zakorakali v letošnjo jesen. Tudi tokratni izbor knjižnih novosti ponuja obilo raznovrstnega branja za vse okuse.

JOJO MOYES

Dekle, ki si ga zapustil

Francija, 1916. Hotelirka Sophie vodi posle in skrbi za družino, medtem ko se njen mož Édouard bori na fronti. Sophie mora pripravljati hrano nemškimi častnikom, kar naleti na nerazumevanje domačih in sovaščanov. Napetosti se še stopnjujejo, ker nemškega poveljnika navduši Sophiejin portret, ki ga je naslikal njen mož, pa tudi portretiranka sama. Komandantova nevarna obsedenost pripelje Sophie do nepričakovane odločitve. London, 2010. Mlada vdova Liv še ni prebolela moževe smrti. Toda ko spozna Američana Paula, se končno zazdi, da se ji življenje obrača v pravo smer. Paul, ki se ukvarja z iskanjem izginulih umetniških del, prav v Livinem domu naleti na portret, ki ga išče že dlje časa. Paul in Liv se nenadoma znajdetata na nasprotnih bregovih.

CLAUDIA WINTER

Lovilka oblakov

Šarmantna in prekanjena Claire Durant se je zavihтела na sam vrh karijerne lestve pri berlinski gurmanski reviji. Nihče namreč ne sluti, da ni niti prava Parižanka niti ni študirala umetnosti – dokler ne dobi klica na pomoč iz Bretanje, kjer je pravzaprav odrasla. Njena mama mora namreč ostati v bolnišnici in Clairine gluhe sestre ne more pustiti same. Zato Claire odpotuje v malo obmorsko vas in še ne sluti, da bo njen čustveni svet pošteno iztiril. Njen prijatelj iz otroških dni Nicolas že dolgo ni več sramežljivi mladenič, kakršen je bil nekoč. In potem se kakor strela z jasnega v vasi pojavi še njen šef. Claire mora improvizirati, da lahko vzdržuje svoje izmišljotine – in s tem v sicer lagodnem Moguériecu povzroči strahotno zmešnjavo.

HELEN HOANG

Nevesta na preizkušnji

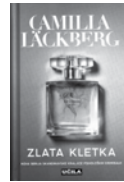
Pisateljica uspešnice Kvocien poljuba je ustvarila romantično zgodbo o ljubezni, ki premaguje državne meje in tudi meje v srcih. Khai Diep nima čustev. No, razjezi se, kadar mu predstavljajo stvari, in razveseli se, kadar se izračuni ujemajo do zadnjega centa. A ne zmore čutiti velikih, pomembnih stvari – kot je žalovanje. In ljubezen. Prepričan je, da je pomanjkljiv. A sorodniki dobro vedo, da kot avtist zgolj drugače dojema čustva. Ker se vztrajno upira ljubezenskim razmerjem, se mama odloči vzeti stvari v svoje roke in se vrne v Vietnam, da bi mu našla popolno nevesto.

Kot dekle staršev različnih ras se je Esme Tran med življenjem v revnih predelih Hošiminha vedno počutila nesprejeto. Ko dobi priložnost, da odide v Ameriko in se sreča s potencialnim možem, jo izkoristi. Verjame, da bo to preboj, ki ga potrebuje vsa družina. A zapeljevanje Khaia se ne odvija po načrtih. Esmine lekcije v ljubezni delujejo, a le nanjo. Brezupno se zaljubi v možkega, ki je

prepričan, da ji čustev nikoli ne bo mogel vračati. Ker se Esme čas bivanja v ZDA izteka, je Khai prisiljen razumeti, da se je ves čas motil. In da do ljubezni vodi več kot le ena pot.

CAMILLA LÄCKBERG

Zlata kletka

Po desetih kriminalkah o Fjällbacki se je Camilla Läckberg odločila za novo smer z dramatično pripovedjo o izdaji, povračilu in maščevanju. Zlata kletka je pretresljiv roman o ženski, ki je bila prevarana in izkoriščena, vendar se kot feniks dvigne iz pepela in prevzame nadzor nad svojo usodo.

Na zunaj se zdi, da ima Faye vse: popolnega moža, ljubljeno hčer in razkošno stanovanje v najboljšem predelu Stockholma. Vendar jo lovijo mračni spomini na odrasčanje v Fjällbacki in čedalje bolj se počuti ujetnica v zlato kletki. Nekoč je bila odločna ženska z ambicijami, vendar se je zaradi Jacka vsemu odpovedala. Ko jo ta izda, se ji podre ves svet. Nenadoma nima ničesar več. Najprej ohromi, nato pa se odloči, da mu bo vrnila, in začne načrtovati strašno maščevanje.

MARY BASSON

Slikarka

Na slikanju v bavarskih gorah se mlada Gabriele (Ella) Münter zaljubi v svojega poročenega učitelja Vasilijsa Kandinskega. Čeprav na njuno nezakonsko ljubezensko zvezo v Evropi na začetku 20. stoletja gledajo z neodobravanjem, njuna skupna umetniška pot pomeni začetek abstraktnega ekspresionizma v slikarstvu. Z Aleksejem Javlenskimi, Franzom Marcom in drugimi člani gibanja Modri jezdec Münterjeva in Kandinski v umetnosti razvijeta nekaj povsem novega. A sreča v dvoje se konča še pred nacističnim čiščenjem »degenerirane umetnosti«. V tem obdobju na preizkušnji ni le Ellin pogum, temveč tudi njena predanost umetnosti in ljubezni. Življenjska zgodba Gabriele Münter je pripoved o junaštvu v času osebne in zgodovinske krize. Slikarka je njena zgodba.

LINDA CRAMMOND

Poslušalka konjev

Kiri ne preostane po materini smrti dosti več kot samotno bivanje z očetom in občasni obiski njegove nove prijateljice na Wallandovi kmetiji. V svoji razmajani kmečki domačiji sredi močvirnatega področja Romney Marshes na jugovzhodu Anglije se med študijsko odsotnostjo brata Eddieja globoko naveže na njegovega konja Foxyja, ognjeno rdečega lisjaka, s katerim deli oddaljeno luč iz močvirja, zbadanje soli v zraku in udarjanje kopit skozi valove. Toliko bolj, ker je svojega ponija Mousa iz otroštva prerasla, a je dragocen spomin na mater in srečne čase. Zato ga obdržijo in ljubeče skrbijo zanj še naprej. Foxfire pa je potomec portugalskega luzitanskega plemenskega žrebca in angleške polnokrvne kobile, kot nalašč ustvarjen za novo tekmovalno disciplino »eventing«. Toda oče zapade v finančne težave in nekega dne najde Kiri ob prihodu domov Foxyjevo stajo prazno.

S tem zaključujem tokratni pregled nekaterih knjižnih novosti. Vljudno vabljeni v sodraško knjižnico! Čim lepše in prijetneje preživite preostanek letošnje jeseni. Radi in lepo se imejte ter na svidenje do prihodnjic!

KOLENDAR DOGODKOV V OBČINI SODRAŽICA

OKTOBER

16 SAMOZDRAVILNE VIBRACIJE

Sejna soba Občine
od 18.00 do 20.30
Društvo Zdrav.si

19 SLADKA JESEN

Trg v Sodražici
Turistično društvo Sodražica,
Občina Sodražica

19 SOBOTNA TRŽNICA V SODRAŽICI

Tržnica v Sodražici
od 8.00 do 12.00
Komunala Ribnica, d. o. o.

25 OBČINSKI PRAZNIK OBČINE SODRAŽICA

Športna dvorana Sodražica
ob 19. uri
Občina Sodražica

26 ŠEDRŠKI LOV NA ČAROVNICE

Telovadnica OŠ
ob 18. uri
Mladinski klub Sodražica

27 17. REVIJA DOMAČIH ANSAMBLŌV

Športna dvorana Sodražica
Klub harmonikarjev Urška

NOVEMBER

8 PREDAVANJE DR. HUBERTA POTOČNIKA O MEDVEDU IN MEDVEDIH V SLOVENIJI

Dvorana PGD Sodražica
ob 18. uri
Občina Sodražica

13 PREDAVANJE O KREPITVI ZDRAVJA V ZIMSKEM ČASU

Sejna soba Občine
ob 18. uri
Društvo Zdrav.si

14 ODPRTJE RAZSTAVE »KONEC JE VÉLIKE VOJNE!«

Avla OŠ Sodražica
ob 18. uri
Muzej Ribnica,
Občina Sodražica

16 SOBOTNA TRŽNICA V SODRAŽICI

Tržnica v Sodražici
od 8. do 12. ure
Komunala Ribnica, d. o. o.

23 KONCERT OB 25-LETNICI DRUŠTVA PRIJATELJEV GLASBE SODRAŽICA

Župnijska cerkev Sodražica
ob 19. uri
Društvo prijateljev glasbe
Sodražica

30 IZDELAVA ADVENTNIH VENČKOV

Župnijski dom
ob 10. uri
Klub Kresnička

DECEMBER

5 MIKLAVŽEVANJE

Telovadnica OŠ
ob 17. uri
Klub Kresnička

6 ZAIGRAJ NA VASI

Prostori kluba v Zamostcu
Klub harmonikarjev Urška

8 PRIHOD MIKLAVŽA

Cerkev Marije Vnebovzete
pri Novi Štifti
po 10. sv. maši
Frančiškanski samostan
Nova Štifta

13 PRIŽIG BOŽIČNEGA OGNJA

Trg v Sodražici
Turistično društvo Sodražica,
Občina Sodražica

13 GLASBENI VEČER

Telovadnica OŠ
Mladinski klub Sodražica

17 PREDNOVOLETNO UTRJEVALNO SREČANJE

Sejna soba Občine
Društvo Zdrav.si

21 SOBOTNA TRŽNICA V SODRAŽICI

Tržnica v Sodražici
od 8. do 12. ure
Komunala Ribnica, d. o. o.

21 15. DRAMSKO-GLASBENA MINEŠTRA

Športna dvorana Sodražica
ob 19. uri
Mladinski klub Sodražica

23 PRIREDITEV OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI

Športna dvorana Sodražica
ob 17.30
OŠ Sodražica

24 BOŽIČNICA

Cerkev Marije Vnebovzete
pri Novi Štifti
ob 23.30
Frančiškanski samostan
Nova Štifta

25 BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT

Športna dvorana Sodražica
ob 18. uri
Tamburaški orkester
Sodražica

26 ŽEGNANJE KONJ IN KONJENIKOV

Nova Štifta
po 10. sv. maši
Frančiškanski samostan
Nova Štifta

31 KO ODBIJE POLDAN – SILVESTROVANJE V SODRAŽICI

Tržnica v Sodražici
ob 11. uri
Občina Sodražica,
Turistično društvo Sodražica

TURISTIČNO DRUŠTVO SODRAŽICA IN
OBČINA SODRAŽICA
VABITA NA

SOBOTNO TRŽNICO V SODRAŽICI IN SLADKO JESEN

V SOBOTO, 19. 10. 2019,
OB 9. URI NA TRGU
V SODRAŽICI.

Na tržnici bo možen nakup lokalno pridelane hrane in drugih domačih izdelkov, posladkali pa se boste lahko s sladkimi dobrotami, »frišnim« moštom ter kostanjem.

Lepo vabljeni!

REKREACIJA 2019/2020

vsak PETEK od 20.30 do 22.00
v Športni dvorani Sodražica

Ugodnosti za člane MKS, možna tudi včlanitev.
OBVEZNA OPREMA: čisti športni copatli!

V primeru tekme
Extrema
je rekreacija
od 21.00 do 22.30

PE PEDICARE, www.pedicare.si
Ob železnici 4a, 1310 Ribnica
031 759 100 info@pedicare.si

PREJ

POTEM

Glivična okužba nohtov je zelo trdovratna in je vir nadaljnje okužbe preostalih nohtov. Pravočasno ukrepanje je ključno. PEDICARE vam nudi sanacijo glivičnega nohta s pomočjo revolucionarne foto-dinamične terapije PACT MED. Gre za poseben gel in svetlobo, ki uničuje glivico učinkoviteje kot kateri koli drugi preparat.

Ne odlašajte in se naročite na pregled.

microera

Microera Jože Šilc s.p.
Hrovača 14A (trgovski center SPAR Ribnica)
1310 Ribnica
☎ 01 8373 116
☎ 051 358 762
✉ info@microera.si
www.microera.si

UGODNI NAROČNIŠKI PAKETI TER AKCIJSKI MOBITELI NA OBROKE!

Ugodni fiksni paketi NEO in mobilni paketi NAJ

DELOVNI ČAS:
PON - PET
8.30 h - 12 h
ter 14 h - 18 h
SOB
8.30 h - 11.30 h

TelekomSlovenije

POOBlašČENI PRODAJALEC

041982772

AVTO KOZMETIKA
NOVAK
Loški Potok

- poliranje vseh vrst motornih vozil (nudimo nadomestno vozilo)
- notranje in zunanje čiščenje
- globinsko čiščenje
- obnova žarometov
- odstranjevanje zračne rje
- keramična zaščita vseh površin za ultimativno zaščito, sijaj in hidrofobnost
- ličarska in kleparska dela
- poliranje glasbil